

No. 251

సంఘీకృతం

(62) 21, వామ్యం గి, బొంబాయి.

బ రో హ మ హా నం గ్రా మ ము

(రైతుల పక్షము)

ఇంగ్లండు

జనరలు స్ట్రెబ్బిగారి యువన్యాసము.

లండను, జనవరి 30:— వాల్టరులాంగుగారిటుల నడిచిరి. జర్మను తూర్పు ఆఫ్రికాను జయించుటలో దేశీయులు చాల భాగస్వామి. అందువలన మనకు గల గొప్పభాగ్యమును మనము మఱుగుకొన్నాము. ఆ దేశీయులు ఫలితములను పొందినందున వర్తమానమును సహాయమును చేసిరి. మగల నా ఆధిపత్యములను జ్యోతులనశ్రయ చేసిన జ్యోతులు దేశీయులకు గాన మగు శిక్ష చేయక మానరు. కాన దేశీయుల కన్యకలను కార్యము కలుగు రీతి నావలయుమును పరిష్కరించుదును. ఈ ద్రక్ష్య ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమునకును మిత్రమందలికిని మాత్రమే సంబంధించినది గాదు. నాగరిక ప్రపంచమున కందఱును అందు ఈ యుద్ధమున స్వాధీనమును చూపినవారి కేవల వృద్ధ కాకూడదని తలంచువారి కందరికిని గూడ సంబంధించినది.

విమానముల దాడి.

లండను, జనవరి 30:— ఆధికారులు ప్రకటించిరి. 15 శత్రువిమానములు లండను నగరమును చాల సార్లు ముట్టడించినవి. ఒకటియును నగరవర్తమానము రాగలగలేదు. ఒక గుంపు భానెలుదీరిన దాటి లండనునగరము పోయి ఖగోళము వానిని వెనకకు తిరిగెను. ఆపుడే 3, 4 విమానములు ఎన్నెన్నో తీరమున దాటెను గాని బహిష్కారమును గూడ దాటలేక పోయెను. అటుపిమ్మట మొదలైనవి నగరమునకు ఉత్తర దిశనుగా ముందు చరించి స్త్రోమి నీమాతమున బాంబుల వేసెను. ఆపుడే వరయొక విమానము ఈ భాగ్యమున బాంబుల వేసెను. అచట జననవ్వును వస్తువస్తువును కూడ కలుగ లేదు. పిమ్మట ఫిరంగులను కాల్చి లండను కంటు ఎన్నెన్నో తీరములను నున్న విమానముల నన్నిటిని తరిమిరి. కడపటి సారి 3, 4 విమానములు రాత్రి 11-30, 12 గంటల మధ్య లండను గాని ఎట్టి నవ్వును కలిగింప లేకపోయెను. స్త్రోమి భాగమున కొద్దిమందికి మాత్రమే దెబ్బలు తగిలినవి. మా విమానములు శత్రువిమానములను తలపడెను. మా విమానము లన్నియును తిరిగినవి.

శత్రువిమానములు.

లండను, జనవరి 30:— సోమవారమునాడు 10 శత్రు విమానములు లండను నగరము చేరెను. విమానముల దాడికి కాపాడు స్థానములను నా ఆధికారులు సమావేశమై చూచిరి. చాలమందికి గాయములు తగిలినవి. దీనిని గూర్చి ప్రక్షయము వారు ఎన్ని సార్లు శత్రువిమానములను తరిమివదిలెను గూడ నాలోచించలేదు అని పార్లమెంటు ప్రజలసభలో మెన్సేర్స్ గుగారు నడిచిరి. నిన్నటి విమానముల దాడిలో మృత్యువృత్తులై; 10 మందికి గాయములు తగిలినవి. మర 6 మంది కూలిపోయిన యొరిగోడల్ క్రింద పడి చనిపోయిన యొరిగోడ చచ్చినది వార్తాసంఘమువారు ప్రకటించిరి.

దొరతనమువారి ఏర్పాటులు.

లండను, జనవరి 25:— కల్లులు రాపిండ్లగురించి విశేషము వ్రాసిన దీర్ఘముగ జాలు దెయిరీ తెలిగ్రాపు శత్రుకలో ప్రకటింపబడినది. మంత్రివర్గమువారి దృష్టి హక్కులను పరీక్షించిరి గాని యుద్ధకార్యాలమువారు పంపిన తెక్కలను పూర్తిగా నామోదించలేదు. ప్రాంతాల్ సే. లకు తెలుకన్న పై కులలోనుండి ముప్పవదనగారు 2 లక్షల మంది యుంగులని కొంద రనుచున్నారు. దొరతనమువారు చేయుచున్న ఏర్పాటులవలన సేవలకు కావలసిన పూర్తి సంఖ్య కొద్ది మార్పుతో సంతృప్తి కాగలదు. మన మొరొగి లోనున్నారు. సేవలకే గాని యుద్ధకార్యములకు ప్రజల 100 దిలక్షలను పో నామోదించలేదు యంత్రాలలకు పోకాదకే మనము గూడ సామ్రాజ్య లంగనేత్ర మనసేవలకు నిరాధారమును ప్రసాదింప గలిగి పట్టుకొని యితడు వ్రాసెను. ముగ

పైనికబలము

లండను, జనవరి 30:— పైనిక దుర్వ్యయమును నిలిపి వేయుటకు గాను ఆమెరికా సేనలు రణరంగమునకు వచ్చు వరకును పశ్చిమ రంగము నందలి ఆంగ్ల సేనలు ఆకస్మాందములను మాని స్వరక్షణ ప్రయత్నములను మాత్రమే చేయదునని జాతువైటుగారు నూచించిరి. కేవలము భూతదయవలననే గాక యుద్ధవిజయావేత్తవలన గూడ నిట్లు చేయుటయే సమంజస మని దొరతనమువారు గ్రహించిరిని బోనర్లాగారు నడిచిరి.

ప్రాస్తు

విమానసమరమున

ఆంగ్లములు విజయము నొందుట.

లండను, జనవరి 31:— విమానదళముల చర్యను గూర్చి దగ్గను పేగుగారిట్లు ప్రకటించు చున్నారు:— పైనిక స్థానములు, శత్రువిమానకాల లాదిగా గల వానిపై మేము బాంబులను విశేషముగ పడవేసితిమి. సేలకు సమావేశమున నెగయుచు మా వైమానికులు కొందరు శత్రు సైనికులపై మర ఫిరంగులను ప్రయోగించిరి. శత్రువులు మావైమానికులను తలచుగ నెదుర్కొనుచుండిరి. శత్రు విమానములను 12 టిని గూర్చితిమి. మీ విమానములు మాకు గానవచ్చుట లేదు. గతరాత్రియందు వైరలు మాయొక్క ముందు స్థానములపై బాంబులను వేయవారికాలాకు పైనిక స్థానములు రాకపోకమాద్యములు మున్నగు వానిపై మేము గవసీతిమి.

శత్రుస్థానమున తీవ్రత.

లండను జనవరి 31:— పరానువా రిట్లు ప్రకటించు చున్నారు:— నియంతు ప్రదేశమునను, పూనరునందును, కారియర్స్ ఆరిజ్యురంగమునను శత్రుస్థానమున తీవ్రముగనుండెను. వైరసేనలు పూనరులో ముట్టడింప వాటిని చెదరగొట్టితిమి.

శత్రుశత్రుములు.

లండను జనవరి 31:— ఎపిస్కోపా వైనికోరు, లాబెస్సెల యందును, పోలిగాను ఆరణ్య తూర్పుభాగమునను మాములు కంటె విస్తారముగ వైరలు ఫిరంగులను కాల్చుకొచ్చిరి.

మరఫిరంగిని బట్టుట.

కావలిదళములకు కలహము

లండను జనవరి 30:— కిల్లమార్షలు పేగుగారిట్లు తెలిపినట్లు చూచుచున్నారు:— మాత్రమే గాన కిల్లమార్షలను వైరస్థానము నొకదానిని మా కావలిదళములు ముట్టడించి వైరస్థానములను కలుపుర వధించెను. వైరస్థానకు లనేకులు బంధితులైరి. బుర్లెకోరు పరిసరమునగూడ నిట్టియుద్ధము జరిగి సమరమున మా వైరియు వైరలయొద్దనుండి మరఫిరంగి నొకదానిని బట్టిరి.

మిత్రముండలి యుద్ధసంఘము.

పారిసు, జనవరి 30:— క్లెమెన్సోగారి అధ్యక్షతక్రింద సంఘ సమావేశము సేకు జరుగును. పెర్రింగు, మార్షలు పేగు, జనరలు కడోర్నా గార్లును చాలమంది పరాను సేనా నులును లాయడుకార్జి, సిగ్నరు ఆర్లాండోగార్లును ప్రత్యేకముగ మొదట సమావేశమైరి.

రుష్యా

సంధి రాయబారుల సమావేశము

అమ్మర్లేదాము, జనవరి 30:— బేరను క్యూపాల్కున కవులు బెర్నిను, ట్రాట్సుకి మున్నగు సంధిరాయబారులు బ్రెస్టులిటావిస్కున మరల సమావేశమైరి.

రుష్యా యందు పైన్యనిర్మాణము.

లండను జనవరి 31- కార్మికులును, రైతులును చేరిన సేన సేర్పాటు చేయు నిమిత్తము 2 కోట్లరూబులు లాసగబడినవని తెన్నినగా ప్రకటించిరి.

రుష్యా జర్మనులకు సంధి.

దేశాక్రమణము.

లండను జనవరి 30:— పైనిక కార్మిక ప్రతినిధివర్గ మహాసభయందు పన్యసింపుచు దేశాక్రమణము లేక సేంధిలభ్యముకా నేరదని ట్రాట్సుకిగారినిట్లు వెల్లడి గాడునుండి తంత్రి వార్త వచ్చెను.

ఇటలీ

అమ్మర్లేదాము విజయములు.

లభ్యమైన ఫిరంగులు మున్నగునవి

లండను, జనవరి 30:— ఇటలీ దేశస్థుల టిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:— కాల్బురుస్సో, మెలిలను గత సోమవారమున ప్రతి ముట్టకులందు శత్రువుల నోడించితిమి. రెండు డివిజనుల శత్రు సేన ననువధించి, వాల్టెల పర్వతమును నిన్నటి దిగమున చాలభాగము బట్టుకొంటిమి ఇంతవరకు 100 మంది పైనికోద్యోగులును, 2500 మంది సైనికులును బంధించి 6 ఫిరంగులు 100 మరఫిరంగులు వశపరచుకొంటిమి. మాకు ఎన్నియో తుపాకులు, ట్రెంచి మోటారులు లభ్యమైనవి రెండు దినములలో వైరివిమానములు 17 టిని గూర్చితిమి.

ప్రదేశమును వదలుకొనుట

లండను, జనవరి 30:— జర్మని ఆధికారుల వాయువార్త యిట్లు వివరించుచున్నది:— ఏశియాగోపిట భూమియందు బలమగు నిటలి దళములు మమ్ముల నెదుర్కొనినవి. శత్రువుల తోడ మిగుల పట్టు దలతో పోరాడి వాల్టెలా పర్వతమును కాల్బురు సోస్సును విడచి వెట్టితిమి.

వట్టుదలతో పోరాడి ప్రదేశమును బట్టుట

లండను, జనవరి 31:— ఏశియాగో యుద్ధమునకు పూర్వమున ఫిరంగులు తీవ్రముగ కాల్చబడి, నూతనమగు ఫిరంగి దళములు 50 గానవచ్చెను. అయినను మాపదాతు లభైర్యమును పొందక సోమవారమునాడు వెస్సలలో శత్రువులపై నాకస్మికముగ బడిరి. కాల్బురుస్సో, పిసిడిజాను సాంప్రాని నోగ్లను బట్టితిమి. పిమ్మట వానిని నవ్వసాయి, ఘోరయుద్ధమైన పిమ్మట వాటిని మరల బట్టితిమి. కై మాడి నాల్వెల్లాను గూర్చి యుద్ధము జరిగి జయోపజయములు మారుమండెను గాని ప్రదేశము మాత్రము మాకుధీనమున నున్నది.

జర్మనీ

నా కావిమాన విజృంభణము.

2 శత్రువిమానములను గూల్చుట.

లండను జనవరి 30- నాకాదరాధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:— కాల్బురి విమానకాలపై నా కావిమానముల నేకములగు బాంబులను వేసినవి. విమానములు మున్నగునవి చక్కగ నమర్చబడి యుండెను. బాంబులు వేయ విమానకాలల నుండి మంటలు బయలుదేరినవి. శత్రువిమానములు రెండుకావలినదయుద్ధములలో గూల్చబడినవి. మావిమానము లన్నియు మరలినవి.

జర్మనీయుల బలము.

రాబోవు గొప్పముట్టడి-వెజగంధ పనిలేదు.

లండను, జనవరి 25:— పైనిక విశేషముగ యెన్నో పత్రిక కిటుల తెలియజేయు చున్నారు:— పశ్చిమ రంగమున జర్మనీయులు మొత్తమున 220 డివిజనుల సేన నాపయోగింప గలరని కల్పలు రిపొర్టును గారు మదింపు చేయుచున్నారు. ఈ డివిజనులలో ప్రతి డివిజనుయందును 10 వేల మంది సైనికులున్నను, ఆ సైనికు లందరును చేరి, పశ్చిమ రంగమున మనకు మామూలుగ నుండు 2250000 సైనికులకంటె నధికము కారు. జర్మనీ వారి డివిజనులలో సైనికు లధికముగ నున్నారని కల్పలు రిపొర్టును గారు వాదించు చున్నారు.

పైన్యములు 5,00,000 కు తగ్గకను 6,00,000 కు హెచ్చుకను ఉండునని పైనికోద్యోగులు చెప్పుచున్నారు. ఉపన్యాసవేదికనుండి జనరలు పేజి గ్రాపులుగారు ప్రకటించిన తీరున, తూర్పు రంగమునుండి పశ్చిమరంగమునకు 160 డివిజనుల సేన సరఫరా కావేదు. తమరంగమున గవత్యమున 120 డివిజనుల శత్రు సేన కలదని రష్యావారు వదించియున్నారు. ఈ సేనయందర్భాగము పనికిమాలిన సయోధకులు మున్నందు కామెర్టియో ఘనమగుముట్టడి నొనర్చుచుంటిని జర్మనీయులు ప్రకల్పములు పల్కుచున్నారేగాని వారినచనముల జూచి భయ మొందవలసినపనిలేదు.

ఆస్తియా

ఆస్తియాయందలి పనివాండ్ర కట్టు.

దేశాక్రమణ రాజ్యాంగవిధానము భగ్నమగుట.

వెట్టి గాడు జనవరి 30:—

ఆస్తియాజర్నలిప్రభుత్వముల దేశాక్రమణ రాజ్యాంగవిధానము భంగపడినది ఆచారములు, ఇనుపవారులు, సమాధానములు మున్నగువానిములమున జర్నలిరాష్ట్రము తనతోడ నితరరాష్ట్రముల జేర్చుకొన యత్నించుచుండెను. కాని జర్నలివారి యత్నములనుండి విడిపోవలసిన దని ఆస్తియాలోని కార్మికులు కవుంటు జెల్లి ను గారిని నిర్బంధించిరి. పోలెండు సింహాసనమున కాల్లు చక్రవర్తిని ప్రతిష్ఠింప జర్మనీయులు యత్నించుచున్నారు. ఆస్తియావా రీయత్నమున కనుమరింపకుండినచో తూర్పురాష్ట్రముల విషయమై జర్మనీయులు తేసిముండిన యెత్తులన్నియు నిష్ఫలములగును. బ్రెస్టులిటోవినుగ్న నాక వియన్నా వెర్లినుగరముల వీధుల యందు సందీపభలు జరిగి కాంతి నెలకొల్పబడును. నవీన దళ యందున్న రహస్యరాష్ట్రము హోహునుకొల్లిరనుల మాయ లలో బడక యుండినచో తానె విజయము నొందును.

ఆస్తియావారు సంధిని వాంఛించుట

లండను జనవరి 30:—వియన్నానగరముందలి ఆర్మీటరు జీటంగుపత్రికలో మేక ప్రాముఖ్య మగు వ్యాసము ప్రకటితమైనది. పేరు వినిన జర్మనిరాష్ట్రమును స్మరించిన ప్రతివ్యక్తికిని అనూయకలుగునట్లు జర్మనియులు వర్తించియున్నారు. ఆస్తియావారు కాంతిని వాంఛించియున్నారు. కాంతి లభ్యమగునని వారు గుర్తెగురుదురు. అట్టిస్థితియందు ల్యాగము మొనర్పవలసిన దని జర్మనివారు వారలను నిర్బంధింపజాలరు. ఆస్తియాయందు గాననగు బలమును సంధివాంఛను జర్మనియులు గమనింపవలసియున్న దని వైవాగ్యమున వివరింపబడినది.

పనివాండ్రకట్టు.

అతిశీఘ్రముగ వ్యాప్తమగుట.

లండను, జనవరి 30:— జర్మనియం దితిశీఘ్రముగ సమ్మేకట్టు వ్యాప్తమగుచున్నదని జ్యూరియ, కోమె హేగను ఆమ్మన్డెర్మాములలో తెలియవచ్చు చున్నది. వెర్లినుగరమున నుత్తరపరిసరముల యందును యుద్ధపరిశ్రమ లాగిపోయినవని యును, 2 1/2 లక్షల కూలీలు కట్టుకట్టియుండి వనియు, యిక 50 వేల మందిసల మానివేయనున్నారనియును 29 వ తేదీని తుర్కాన్లన్ ప్రతీక వ్రాసినది.

మరికొన్ని సమ్మేలు.

నూరెనుబర్గ, హాంబర్గులలో మరికొన్ని సమ్మేకట్టు లారంభమైనవి. వల్కన్ కాకా నిర్మాణస్థానమునందలి పని వాండ్రందరును పనుల మానివేసిరి. తమ యుద్ధయముల వెలువరింప సమాజేతమైన కార్మికులను పోలీసువారు బలవంతముగ తిరగొట్టుచున్నారు.

నాకానిర్మాణస్థానములయందలి కార్మికులు.

కీలు నాకానిర్మాణస్థానములయందలి కార్మికు లందరు పనిపూటలు విడచి తిరుగుచున్నారు. ఫిరంగిదళములను దొరతనమువారు సంక్షేమింతుకొనుచు, పోలీసువారికి మరఫిరంగుల నొసగిరిని తుర్కాన్లన్ ప్రతీక వ్రాయుచున్నది. గనుల పని వాండుగూడ పనుల మానివేసిరి గూడ తెలియవచ్చుచున్నది. వీరల సంఖ్య నానాటి కధికమగుచున్నది.

5 లక్షలనుండి పనుల మానుకొనుట.

గెల్వెను కెల్వెనులో సమ్మే ప్రారంభమగుచున్నదని ఓర్డెను జాలూనండి వచ్చిన కార్మికులుజెప్పచున్నారని ఆమ్మన్డెర్మామునుండి తెలియవచ్చుచున్నది. క్రెళ్ళుకర్మాగారమున పనివారెడు విశేషముగ కట్టుకట్టలేదని ఈజెను ఆర్మీమేను జీటంగు వ్రాయుచున్నది. క్రెళ్ళుకర్మాగారమున సమ్మేకట్టు గలదని తెలియుట కీనెల 29 వ తేదీని వెర్లిను నగరమున 5 లక్షలనుండి పనివారెడు పనుల మానివేసిరిని కోమె హేగను నుండి తెలియ వచ్చుచున్నది.

పనివాండ్ర వాంఛిములు

వెర్లినుల కొట్టునట్టిక కార్మికు లీక్రిండ్ వాంఛలను వెలువరించిరిని తుర్కాన్లన్ ప్రతీక వ్రాయుచున్నది. దేశాక్రమణము, నవ్వపరిసరములను తేవండ ప్రతి రాష్ట్రీయులును తమవ్యాపారములను తామే చక్క బెట్టుకొను నాధారముపై సంధి చేసికొనుట సంధిరాయవారముల యందు కార్మికులకు ప్రాతినిధ్య ముండవలయును. ఆహారసద్దాముల నన్నిటిని దీసికొనినాటి నన్యాయములేకుండ పంచివెట్టుట. పరిశ్రమ

లయంజేర్పడిన నైనిక పరిపాలనము మున్నగు నిర్బంధములను తక్షణమే తొలగించుట రాజకీయబంధితులను విడువవలయును. సభలలో బహిరంగముగ వ్యక్తత్యక్తిప్రాయములను వెలువరించు కొనుట కధికార మీయవలయును. ప్రతీకలకు గూడ నిట్టి స్వాతంత్ర్య ముండవలయును.

జపాను

జపానుదేశపు ఆయువ్యయుములు.

టోక్యోయొ, జనవరి 29:— 1918-19 సం॥పు మదింపు ప్రక్రియను 72 కోట్ల 20 లక్షల యెన్నుల వ్యయము కనబడుచున్నది. వైస్యము నిమిత్తము 90 లక్షలు వ్యయమగును. నాకా నిర్మాణము నిమిత్తము 2 కోట్ల 50 లక్షలు. 15 లక్షల యెన్నులు నాకావిమానదళ సేదకు వినియోగమగును. విద్యా విషయమున, 1 కోటియును, కోటి 20 లక్షలు ఇతర నాకాదళ కార్యములకును వినియోగించబడును. ఆదాయ మభివృద్ధియగుటవలనను, ఇదివరలో నిలవయున్న వైకమువలనను, క్రొత్త పన్నులవలనను, ఈ మాతనవ్యయములకు మదుపు లభ్యమగును. మూలవస్తువులపై పన్నులతగ్గించి, పట్టుబట్టలపై పన్నులను హెచ్చించురు. మిశ్రమండలివారికి 30 కోట్ల వైకము ఋణ మొసగుటగాను 11 కోట్ల 50 లక్షల నొప్పున రెండు ఋణ పు తీర్మానములు యుద్ధపుల్లిలు సందర్భమున ప్రతిపాదించబడును. దిగుమతియైన సరకులకంటె ఎగుమతిసరకులు 100 కోట్లు హెచ్చినవి. ఇదివరలో నిట్టిరీతిని ఆదాయ మెన్నడును వచ్చియుండలేదు. 180 కోట్ల వైకము నిలువయున్నది. జపాను వారు మిశ్రమండలివారికి జరుపిచ్చియున్న వైకము 180 కోట్లు. కొరియా మంచూరియాలకు ఆర్థికపు తీర్మాటులయందు మాయులానగ్నబడును. చీనాదేశముతోడ ఆర్థికవ్యాపారము లభ్యమగునట్లు సదుపాయములు జరుగును.

ఫిన్లెండు

ఫిన్లాండు స్వీడనులు

స్టాకోము, జనవరి 30:— ఫిన్లెండులోని తమ దేశీయులను స్వదేశమునకు రప్పించునిమిత్తము, ఫిన్లాండునకు యుద్ధ నాకలను పంప స్వీడను ప్రభుత్వము యత్నించు చున్నది.

ఈజిప్టు

కన్నాటు ప్రభువు.

లండను, జనవరి 31:— ఈజిప్టు సేనాపలను కలిసి కొనుటకు బార్లి చక్రవర్తిగారిచే పంపబడిన కన్నాటు ప్రభువుగారు ఈజిప్టును చేరిరి.

మిలిటరీ క్రాసు

లండను, జనవరి 30:— మేక బొంబాయి ఆర్మీక ధీమన నుండుండిన లి. ఎస్. కార్టరు గారిపుడు ప్రాన్సు దేశమున నొక టాంకు " నకు నామకముగా నున్నాడు. అతనికి మిలటరీ క్రాసు యియ్యబడినది.

డాడ్లిన్ లు యుద్ధము

లండను, జనవరి 30:— డాడ్లిన్ లులో గోదెను బ్రెస్టా లలో జరిగిన యుద్ధమున 6 గు రుద్యోగులును 127 గురు నా వికులును హతు లై రని డాక్టరు మెక్స్ మారాగారు నుడిచిరి. ఆదివారమునా డర్బరాత్రియున మా విమానము లశ్వేషింపగా నాగరాఅగ్నియుద్ధ గోదెను కనపడలేదని నాకాదళమువారు వ్రాసిరి.

టార్పెడో నౌక మునుగుట.

లండను, జనవరి 30:— ఇంకొకనౌకతో డీకానుటవలన ఇంగ్లాండు సముద్రమున హాగర్డునౌక జనవరి నెల 28 వ తేదీని మునిగినది, ముగ్గురు హతు లైరి.

పార్లమెంటు చట్టములు.

లండను, జనవరి 30:— నియోజక సంస్కరణమున ప్రభువులవలన చేర్పబడిన సమప్రమాణ ప్రాతినిధ్య నూచనలను 218 గ్గురు తిరస్కరించి 113 గ్గు రామొడిచిరి. ఈ విషయము సభవారికే వదలబడినది. దొరతనమువారు కల్పించుకొనరు. ప్రభువుల సభ లోహాకాసనమును నైనిక బల కాసనమును రెండవసారి చదువబడినది.

ఆంగ్లనౌకలనమము

లండను, జనవరి 30:— ఈ వారమున 2852 నౌకలు దేశమునకు వచ్చినవి. 2809 నౌకలు దేశమునుండి వెళ్లినవి. 1600 టన్నులకు మించినవి 9 యును తగ్గినవి 6 ను ముంచుబడినవి. 8 తప్పించుకొనివచ్చినవి, ఒక చేపలనౌక ముంచబడినది.

ఆర్మీ నౌకను ముంచుట

డికెంబరు నెల 30 వ తేదీని ఆర్మీ నౌక టార్పెడో నౌక టార్పెడో వలన ముంచబడినది. 31 వ తేదీని ఓస్ట్రీయా నౌక (ఆస్ట్రియన్ క్రాసురు) ముంచబడినది. రెండును ఒక స్థలముననే ముంచబడినవి. ఆర్మీ నౌకలోని హత శేషులను కాపాడుట కేగిన మరియొక యుద్ధనౌక (డిప్ట్రీ) యురు గూడ ముంచబడినదని జనవరి నెల 3 వ తేదీని ప్రకటింపబడినది. ఆర్మీ నౌకలో నవ్వమైనవారు కెప్టెను బాటుమను సహా 610 మంది ఓస్ట్రీయా నౌకలో కెప్టెను మాసమును 3 మంది ఉపచారకులును 190 మంది యితరులును మొత్తము 199 మంది మృతి నొంది రని నాకాదళమువారు ప్రకటించిరి.

మొకానిమీయను నౌక మునుగుట.

లండను, జనవరి 30:— జనవరి నెల 20-వ తేదీని మొకానిమీయను అను సాయుధనౌకకు టార్పెడో తగిలినది. పిమ్మట నది మెట్టబట్టి తుర్కీగా నాశనమైనది. 12 గ్గురు చనిపోయిరి.

ఇటలీ నౌకలు.

రోము, జనవరి 31:— గత వారమున 446 నౌకలు ఇటలీ దేశమును చేరినవి. 430 అటనుండి బయలుదేరినవి. 1600 టన్నులకు మించినవి రెండు పొగయోడలును రెండు తెగ చాపయోడలును (100 టన్నులకు తక్కినవి) ముంచబడినవి దెబ్బ తగిలిన స్టీయరు ఒకటి రేవుకు చేరినది.

పరాసు నౌకలు.

పారిసు— జనవరి 31:— 781 నౌకలు పరాసు దేశమును చేరినవి 868 అటనుండి బయలుదేరినవి. 1600 టన్నులలో పుని మూడుముంచబడినవి. వీనిలో మొకటి గతవారమున ముంచబడినది. మూడు తప్పించుకొని వచ్చినవి.

అమెరికా సేనలకు నౌకలు.

లండను, జనవరి 30:— అమెరికానుండి సేనలను ప్రాన్సుకు పంపుటకు వారు వెతుకటి జర్మనునౌకలను (5 లక్షల టన్ను) లుపయోగించుచున్నారు. జర్మనుల వాణిజ్యనౌకలలో మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైన వగు వెట్టరాండు, అమెరికా సిన్సిపాటి, కోయింగు విల్లెల్మ్యు, కెయిజరు విల్లెల్మ్యు, పార్సన్స్ సామున్నగు నౌక లిపనియందున్నవి.

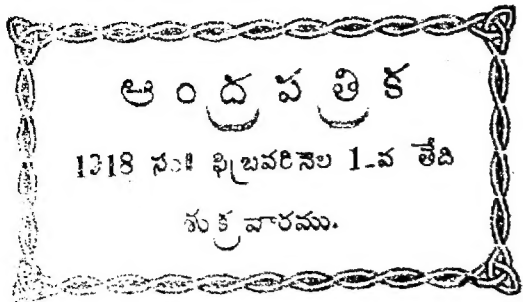
ఆలిఫురు కళాశాల:— గత నెల 29-వ తేదీని హైదరాబాదు నవాబుగారు వైక కళాశాలను బూడ వెల్లిరి. కళాశాల ధర్మకర్తలలో మొకరగు (పిమ్మిమేజరు హమీదు అల్లాఖాన్ గారు నవాబుగారి కొకవిజ్ఞప్తిని బాటలుచేసిరి. వై మహమ్మదీయ బాలీయ కళాశాలయు అందు సేర్పబడు విద్యలును వై బాముగారికి మిక్కిలి ఆనందము కలిగించుటచే ఆరవ్వివిద్య వృద్ధికోజకు సాలానకు వెయ్యి రూ॥లు విరాళము నొసగుట కును నీవాబారకీమలను తిరిగి క్రొత్తగ గట్టించుటకు 50 వేల రూ॥ల మొసగుటకును వై బాముగారు వాగ్దానము చేసిరి.

మదరాసు కార్పొరేషను నోటీసు.

జంతువుల ఆహారపదార్థముల సప్లయ నిమిత్తమును 1918 ఏప్రిలు నుండి మార్చి 1919 సం॥ వరకు పీపిల్సువారుకును తెండర్లను 1918 సం॥ ఫిబ్రవరి 14వ తేదీ మంగళవారము మధ్యాహ్నము 12 గంటలవరకు కార్పొరేషను ప్రెసిడెంటు గారంగీకరించెదరు.

పెద్దూర్లు, తిదితర విషయములు తెలియగోరువారు కార్పొరేషను కార్యాలయమున గాని పీపిల్సువారు-వద్ద గాని తెలిసికొనవచ్చును.

మదరాసు } హెచ్. హెచ్. బ్లూట్, }
25-1-18 } ఆక్టింగు ప్రెసిడెంటు.

మంచిదినములు.

—(0)—

రాష్ట్రోద్యమమునకు మంచిదినము లరుదెంచి నవి. ఆంధ్రరాష్ట్రమును ప్రథమమున గోరినపుడు, భాషైకరాష్ట్రవిభాగసిద్ధాంత మంతర్వరలో హిందూదేశమున ప్రాముఖ్యము వహించునని, ఉద్యమసూత్రము లూహించియుండలేదు. ఆంధ్రప్రముఖులకు సుముఖతజాపునప్పటికే చాలకాలము పట్టెను. ఉద్యమము హిందూదేశమునందంతటను వ్యాపించుకా ఆంగ్లవారాపత్రికలు లేవు. దేశమనందంతటను దిరిగి కదలికలుట్టించుట కెవరును బయలుపెడల లేదు. దేశీయమహాజనసభ యెదుట నీసమస్య నుంచుట కవకాశములు లేకపోయెను. అట్టిస్థితిలో నీయద్యమము క్రమక్రమముగ దేశమందంతటను అల్లుకొనుట జూడ రాష్ట్రోద్యమమున కీశ్వరసాహాయ్యము క్రబలముగ నున్నదనుట సువ్యక్తము. సంగ్రామ మారంభమయిన కొంత కాలమువరకును, హిందూదేశమునందేయద్యమములును వ్యాప్తి జెందలేదు. ఆంధ్రోద్యమము గూడ విశేషముగ కదలిక జూపలేదు. సంగ్రామ భీత్యమునకు ప్రజల లవాటుపడినప్పటికీ, సంగ్రామోద్యమముల గూర్చి యాలోచనలు పొడగట్టెను. స్వాతంత్ర్యపునరుద్ధారణమే, సంగ్రామాదర్శమని పెల్లడి యయిన పిమ్మటనే, స్వరాజ్యాందోళన ముండుచెను. ఈ యాందోళనము క్రమ క్రమముగ నతీతయించి స్వరాజ్యసంఘటనాదము దేశమునందంతటను మారుమోగెను. ఆంధ్రోద్యమము జాతీయోద్యమమునకు ముఖ్యాధారముగ నుండవలసిన సమయమున, స్వరాజ్యోద్యమప్రాబల్యముతో ఆంధ్రోద్యమ ప్రాబల్యము సరితూగ లేదు. అట్టిస్థితి ఆంధ్రోద్యమమునకేగాక జాతీయోద్యమమునకు గూడ నష్టదాయక మయ్యెను. స్వరాజ్యసాధనమునకు ముఖ్యావసరములగు పునాదుల గూర్చి, హాంసూలువాదులు తిన్నగ నాలోచించలేదు. వారి కళ్ళపైటలు లం దీయూహలు జొరునటుల, ఆంధ్రులు ప్రతిద్యని గావించలేదు.

మాంటాగూగారి రాక ఆంధ్రులచాలిటి కల్పతరువయ్యెను. రాష్ట్రవిభాగసమస్య గూడ ప్రభుత్వమువారికి దెలుపుట యవసర మని, ఆంధ్రులకు గోచరించినది. ప్రత్యేకావసరాంధ్రమహాజనసభ విజయవాడలో నత్మ్యత్సాహముతో జరిగెను. రాష్ట్రనిర్మాణ తీర్మానమును, స్వరాజ్య తీర్మానమును వాకంత్యముగ సభ్యులచే నామోదించు బడెను. మాంటాగూగారికి ఆంధ్రరాయ బార మంప నిశ్చయించబడినది. కాని ఎట్టి యభ్యంతరము లేక ఆంధ్రుల విజ్ఞాపన మంగీకరింపబడినచో, ఆంధ్రోద్యమ మిట్టి వ్యాప్తి గాంచియుండదు. ఏకారణముచే నైననెమి, ఆంధ్ర విజ్ఞాపనము ప్రథమమున నిరాకరింపబడెను. ఆంధ్రుల రోషాతీతయము ప్రజ్వరిల్లెను. ఆంధ్రదేశమునందంతటను అసమ్మతి దెలుపు సభలు జరిగెను. అసమ్మతి గనబడచు తంత్రీవార్తలు మాంటాగూగారికి బంపబడెను. ఆంధ్రులకి దిగిన యవమానమునకు తొంద్ర

తరులు సానుభూతి జూపక బోవుటచే, ఆంధ్రులొక గుణపాతము నేర్చుకొనిరి. స్వయం సాహాయ్యముపై నాధారపడియుండుట యవసర మని గ్రహించిరి. ఆంధ్రప్రముఖు లగు న్యాపతి నుబ్బారావు ప్రభృతులు ఆంధ్రుల వాంఛలు బహిర్గత మగుటకు పాటుబడిరి. ప్రభుత్వోద్యోగుల నందర్నించిరి. తుట్టుతుడకు విజ్ఞాపన మంగీకరింపబడెను. మాంటాగూగారును, వారిలో నేత్రుడైన విచారణ సభ్యులును, రాష్ట్రవిభాగ సూత్ర న్యాయమును కనుగొనుటకు కడుశ్రద్ధ వహించిరి. ఆంధ్ర నాయకులతో కడుదూరము ముచ్చటించిరి. ఆంధ్రరాష్ట్రతీర్మానమును ప్రభుత్వమున కంపుటకు నాల్గవ యాంధ్రసభనుండియే మొదలిడెను. ఆంధ్రవిజ్ఞాపన సమస్యముతో, ఆంధ్రులు తమ వాంఛలను రాజప్రతినిధిగారికేగాక, హిందూదేశ ప్రభుత్వాధికారి యగు మాంటాగూగారికి గూడ దెలిపెడి భావము లభించినది. ఆంధ్రులు త్వరలో మేల్కొనక పోయినచో, నిట్టి లాభము సమకూరక పోయెడిదే. వెన్వెంటనే కాంగ్రెసు మహాసభ కాళీఘట్టమున జరిగెను. ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘనిర్మాణము ఆంధ్రులను డోలాయమానముల జేసెను. అందుకుగూడ ప్రాతికూల్య మధికముగ నుండెను. కాని ఆంధ్రనాయకుల కట్టుదలయు, ఆంధ్రేతరుల సానుభూతియు, విజయము నొసగెను. భాషైకరాష్ట్ర విభాగము గూర్చిన తీర్మానము ముందే తెలుపబడినను, జాతీయ సభానేత్రీ యాతీర్మానమును నిర్ణయించదగిన విషయములలో జేర్చలేదు. కాంగ్రెసు సభాతీర్మానము ననుసరించి, ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సంఘము వెంటనే నిర్మించబడెను. ఇంకను ప్రాతికూల్యము వినబడుచునేయున్నది. అనంతపురము, చిత్తూరుమండల సంఘము లీసంఘములో జేరకుండుటకు, ప్రోత్సహించబడెను. కాని ఆమండలము లపుడే మెలకువతో ప్రవర్తించుచున్నవి. కాంగ్రెసు శాసనమునకు బద్ధులయ్యెదమని తెలుపుచున్నవి. ప్రతికూలుర ప్రయత్నములు వ్యర్థములు గాగలవు.

ఇంతవరకును ఆంధ్రులకనుకూలములగు పరిస్థితు లేర్పడుచున్నవి. ఆంధ్రప్రముఖులును సామ్రాజ్యశాసననిర్మాణసభ్యులు వగు గౌ. బి.యం. శర్మగారు భాషైకరాష్ట్రవిభాగతీర్మాన ముపపాదించ బోవుచున్నారు. ఈతీర్మానము ప్రభుత్వము వారిచే నంగీకరింపబడునేని, ఆంధ్రుల విజయము ధ్రువమగును. ప్రజాప్రతినిధు లీతీర్మానమును ప్రతిఘటించెదరని యాహించబాలము. అటుల గావించుచో, వీరు గోరెడి స్వపరిపాలనము ప్రయోజన విరహిత మగును. ప్రజా పరిపాలనము గగనకుసుమమగును. అందుచే ప్రజాప్రతినిధు లెవరును యాత్మవినాశసిద్ధాంతము నంగీకరింప రని యాహించెదము. న్యాయుండియాకత్రిక, శర్మగారి తీర్మాన మంగీకరింపబడు గాక యని యాశీర్వదించినది. శర్మగారు తమ తీర్మానమున, స్వపరిపాలనాసౌష్ఠవసిద్ధికై భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రనిర్మాణము గోరుటచే, ఈ విధానము స్వరాజ్యవాదులందరి యామోదము బడసితీరవలయును. రాష్ట్రనిర్మాణసిద్ధాంతము వాదరంగము దాటినది. ప్రభుత్వమువారైనను ఎట్టి యభ్యంతరము జెప్ప నవసరముండదు. ఇట్టి విభాగ మవసరమని అనుభవశాలులగు ప్రభుత్వాధికారులే యనేకమారులు సూచించియుండిరి. క్రస్తుతపు తీర్మాటుచే గలుగుచున్న యిబ్బందులను వారే కరతలామలకము గావించిరి. కర్మిసు మొదలగు ఆంగ్లదేశీయు లీ విధానావసరమును గుర్తించిరి. విహార, వంగ, ఘూర్జర, మహారాష్ట్ర కర్నాట, ఆంధ్ర, సింధు,

ఓడ్ర, దేశీయు లెల్ల రీ యేర్పాటు నామోదించెదరు. హైందవప్రముఖు లెల్ల లిందునుగూర్చి తమ యత్సాహమును జూపిరి. ఇట్టి జాతీయాశయమునకు ప్రభుత్వమువారామోదము జూపుట ధర్మము. క్రస్తుత సంగ్రామసమస్య భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర నిర్మాణ సమస్యయే. ఆతెను లోరయి ను రాష్ట్రముతో ప్రైంది భావ. మాంటాగూగూరెక్కువ గలరా, జర్మన భాష మాంటాగూగూరెక్కువ గలరా యని వినాద మిపు డుభయదేశీయులకును జరుగుచున్నది. అందుచే, యూరపుఖండమునందు సాధింప దలచిన మహాసమస్యను, హిందూదేశమున గూడ పరిష్కరించి, తమ విశాలభావమును గనబరుప ప్రభుత్వమువారు బ్రాతులు.

ఆంధ్రు లీ తరుణమున శర్మగారికి చేయూత నొసగవలెను. ఊరూరను సభల గావించి యా తీర్మానమున కామోదము దెలుపుచూ, సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారికి తంత్రీవార్తల సంపవలెను. తమ వాంఛాప్రాబల్యము నీ తరుణమున సువ్యక్తపరచవలెను. ఇంతియగాక, భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర నిర్మాణము నాశించెడి యన్ని భాగములవారును శర్మగారి తీర్మానమున కామోదము సూచింపవలెను. ఇందుకై ఆంధ్ర సభాస్థాయిసంఘము వారు ఆంధ్రేతర సంఘములవారి నిక్కార్వమునకు పుకొల్పు వలయును. తంత్రీవార్తల మూలమున గాని యిక్కార్వము సాధ్యము గాదు. సమయమునకు దగిన చాకచక్యము, కార్యకౌశలము చూపబడిన గాని, యీ కార్యము నెరవేరదు. నిరంతరప్రచలనమే విజయమునకు మూలమగును.

—(0)—

ఇందో విటిమనంపుము.

—:—

ఈసంఘముపక్షమునజరిగిన లండనుసభయందొసగబడిన యుపన్యాస సంగ్రహమును వేరొకచో బ్రచురించితిమి. ఆయుపన్యాసముల జదివిన, సిద్ధాహం ప్రభృతుల హేతువాద మొత్తవికరీతమో సువ్యక్తముగాగలదు. ఆసభకు సిద్ధాహం ప్రభువుగా రధ్యక్షత వహించిరి. వీరు దేశీయ మహాజనసభను కసిదీరదిట్టిరి. కాంగ్రెసుసంస్కరణము లొసగినచో, అధికారమంతయు బ్రాహ్మణాధీనమగునని, మామూలనుద్దుల బాసిరి. కాంగ్రెసు సంఘతీర్మానములకు భారతీయులు ప్రతికూలు రని దెలుపుటకు పేరు చెక్కుక నెవరో వ్రాసి రని యేమేమో చదివిరి. కాని సంఘమువారు ప్రచురించిన వృత్తాంతములో మాత్రము, ఆ వాక్యములు చల్లగ పడలి వేయబడెను. సిద్ధాహముగారికి సత్యముపై నెంతటియాదరము గలదు! కార్యదర్శియగు పారాకు గారు పిమ్మట నుపన్యసించిరి. వీరు వర్తకులు. అందుచేవీరియుపన్యాసము వర్తకపునరలి ననుసరించినది. భారతీయులకు స్వపరిపాలన మనగ నెదియో తెలియదట. అట్టిసాంప్రదాయములే లేవట. ప్రాచీన గ్రామసంస్థాపనల గూర్చి యీ యుపన్యాసకు లెన్నడయినను వినియుండిరో లేదో? కులకట్టడి యందే, ప్రజాస్వామికసూత్రములు గాన్పించుచున్నవి. ఈయుపన్యాసకు లింతటితో నాగక తమ యజ్ఞానమునింకను వెలిబుచ్చి. స్వరాజ్యవాదులకు దేశములో పలుకుబడి లేదట. బుద్ధిసంపదయందు గాని, విషయకర్మగ్రహణమునందుగాక, ఏ రాంగ్ల హైందవుల కే మాత్రమును బోలరట! ఆంగ్ల హైందవబుద్ధి ప్రతిభ కీ యుపన్యాసకులనే నిదర్శ

నముగ నైకొనవచ్చును. భారతీయులకు ప్రజాపరిపాలన మొసగుట, ఆంగ్ల వర్తకులకు నష్టము గలుగునట! దేశమునందరాజకము ప్రబలునట! ఇది వరకే సంస్కరణములు ఎక్కువయినవని వీరుచెలిసిరి. వీరియపన్యాసమున, స్వరాజ్య ప్రధానముచే స్వలాభము దగ్గునను భీతియంతయు మూర్తీభవించినది.

పిమ్మట సర్ జాను హ్యూవెట్టు గారుభక్తి సీచిరి. వీరు సంయుక్తరాష్ట్రపాలకులుగ నుండి, యిప్పుడు హిందూదేశపు ధనము ననుభవించుచున్నారు. ప్రస్తుత ప్రభుత్వము ప్రజాబంధోశమునకు భయపడుచున్నదని వీరు వాపోవుచున్నారు. తామీ దేశమునందుండి స్వరాజ్యవాదుల నడగవ్రొక్కట కవకాశము లేకపోయెనని, వీరు చింతించుచున్నారు గాబోలు. అంతట రత్నకన్య్యాధికతియగు బూత్తుటక్కరుగారు బయలుదేరిరి. వీరుపుడు హిందూదేశరత్నకథారమును విహించుచున్నారు. హిందూదేశము సంక్షయంత స్వరాజ్యము ప్రపంచములో నెక్కడును లేదట. హిందూదేశమున ప్రవేశపెట్టబడిన సంస్కరణములలో స్వల్పభాగమును ఆంగ్ల దేశమున కామన్సుభలో ప్రవేశపెట్ట యత్నించినచో, అట్టి యత్నముల జేసినవారిని దేశీయులు విస్మయపరచు లని పిలచెదరట! టక్కరుగారి చమత్కారము కొనియాడదగినదే! జిల్లాబోర్డులు, మ్యునిసిపల్ సంఘములు, గుమాస్తాదనులు, ఇవి టక్కరుగారి గాన్నించే స్వరాజ్యము. ఇట్టి స్వరాజ్యమును స్వదేశములో ప్రతిష్ఠించి, దేశీయులను పీడియింపబూతుకొనరాదా? సర్. ప్రాకాసిన్ యంగు హన్సెండు గారు, యుద్ధానంతరమున కలుకుబడిగల హైదరాబాద్ సామ్రాజ్యమున, వశిష్టులను తిమ వైపునకు జేర్చి, కృషి సలిపెదమని యుపన్యసింపిరి. సంగ్రామానంతరమున ప్రపంచమునందంతటను పాక్షికాదుకుల పుంజుబడి యతిశయించునని వీరింకను గ్రహించలేక. మద్రాసు వాస్తవ్యులుగ నున్న యాద్యులను వివహములును అందరిని మించెను. బిసెంటు గారిని నిర్బంధావాసమునందుంచట చాలదనియు, దేశమునందు యసలే వెడలగొట్టవలయు ననియు, వీరు ఎటుగెట్టి చాటిరి. కట్టకడపటి యుపన్యాసములు హాన్స్ ప్రభువుగారు. వీరు బొంబాయి గవర్నరుగ బనిచేరెట. వీరుగూడ యాద్యుగారిలో నేకీభవించిరి. తాము గవర్నరుగా నున్నపుడు ప్రవాసశాసనము నతితరుచుగను నిరంకుశముగను నుపయోగించిరట! తమ సామర్థ్యమును గూర్చి యొక యుదాహరణము జెప్పిరి. ఇప్పటి రుప్తయ జారుగారు తనకాలములో బొంబాయికి వచ్చిరట. అనుమానముపై తా మొక యువకుని ఆప్రాప్తన నిర్బంధమునందుంచెరట. ఆయువకుని కాగితముల పరీక్షించుటకు రెండుదినములు పనియోగించెరట. తుట్టుకుడికి యపరాధి జారుగారి సేవకుడని తెలిసెనట! ఉపన్యాసకుల బుద్ధికుశలత జూపుటకీ యొక్కనిదర్శనమే చాలును.

ఇండిబ్రిటీను సంఘమువారి వాక్యముల నాదరించువారి కాలమున గాన్పించును. ప్రజాస్వామికము ప్రబలుచున్న యిక్కాలమున, నిరంకుశమును వృద్ధిపొందుటకీసంఘమువారు నడుపు బోధనలకు ఆంగ్లదేశము పెడచెవిని బెట్టుట నిశ్చయము.

త్వరపడుడు ! **త్వరపడుడు !!**

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రనిర్మాణ తీర్మానము

గౌ || బి. యక. శర్మగారిచే నీ నెల 6 వ తేదిన సామ్రాజ్య శాసననిర్మాణసభలో నుపపాదించబడును. ఆంధ్రులూరూరను సభలఁ గావించి తమయామోదము దెలుపుచు, హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారికి తంత్రీవారల నంపుటయేగాక, యీసూత్రము నామోదించెడి ఆంధ్రేతరుల నిట్టికార్యమునకు పురికొల్ప బూనుకొన ప్రార్థితులు.

స్థానికసంఘములు

ఈ సంఘపు హక్కులను విస్తరించెడి మని, ప్రభుత్వమువారికి యుత్తరువును ప్రచురించిరి. దీనిని కరికిరిచినచో, ప్రభుత్వమువారు స్థానిక సభలకు స్వాతంత్ర్య మొసగుటకు ఎంత వెనుదీయుచున్నారో వెల్లడియగును. ఈ యుత్తరువు నందు ప్రజా సామర్థ్యముపై, ప్రభుత్వమువారికింకను అనుమానములు దొలగలేదు. ఇట్టి స్వల్ప సంస్కరణములచే స్థానికస్వపరిపాలన మభివృద్ధి జెందనేరదు. కరిపాలనా విధానమున మార్పులు జరుగనున్న సమయమున, యిట్టి యుత్తరువులను విమర్శింప నవసరములేదు.

జిల్లాబోర్డున కధ్యక్షుడు ప్రభుత్వమువారి యంగీకారములేకుండ, ప్రారంభ విద్యాలయములయందు క్రొత్త యాపాధ్యాయుల నియమింపవచ్చును. వారిలో మార్పులుగావించవచ్చును. కాని ఇందుకుపాతకాలల ఇకాన్వెన్యరూపి యనుమతి బొందవలయునట. ఇటులనే సంఘాధ్యక్షులు ఉపాధ్యాయుల నొక పాతకాలయండి వేరొక పాతకాలకు మార్చవచ్చును. ఇందుకును విద్యాధికారుల యనుమతి యుండవలెను. స్వంత జవాబువారి మీద నెలకు ఏబది రూప్యముల మించని వ్యయమును ఉద్యోగుల సిబ్బంది, క్షీరకై గావించవచ్చును. కాని 1-వ అక్టోబరు లేదీలో గా కాకాక్షనుకు ప్రభుత్వమునకు చెలువవలయును. తాలూకాబోర్డు వెసిజెంట్లు గూడ విద్యాధికారి యుత్తరువు బొంది, ప్రారంభ పాతకాలలలో 6 మాసముల కెక్కువగ నుండని తాత్కాలికపు సిబ్బందిని నియమింపవచ్చును. స్థానికసభాధ్యక్షులు తాత్కాలిక మగునుద్యోగముల నొనగవచ్చును. కాని 6 మాసముల మించిన యుద్యోగమునకు గాని, 100 రూప్యములకు పైబడు నుద్యోగమునకుగాని, ప్రభుత్వపుటనుమతి బొందవలయును. వేసంగి ఖర్చుల క్రింద, నెలకు పది రూప్యముల వ్యయమును మించకుండ 4 మాసములుండు పర్వతపై, చలివేంద్రల స్థాపించవచ్చును. జిల్లాబోర్డులు 500 రూప్యములు మించని స్థిరాస్తి విక్రయము గాని, తనఖాగాని, జేయవచ్చును. అంతకుమించినచో ప్రభుత్వమువారియంగీకారము బొందవలయును. స్థానికసభలు బడ్జెట్లో లేనిబహుమతులకొరకుగాని, ఆటలకొరకుగాని వ్యాయామ ప్రదేశముల నేర్పరుచుటకు గాని ధనము వెచ్చింప గూడదు. మ్యునిసిపలు సంఘములు, సెకండరీ పాతకాలల సిబ్బందివిషయపై, వ్యయము 20 రూప్యములకు మించునయెడల విద్యాధికారి యనుమతిబొంది మార్పులగావించవచ్చును. భాలి కాపాతకాలలో, అవసరమగునెడల, భాలికల

తోడ్కొనిపోవు స్త్రీల నేర్పరుపవచ్చును. 50 రూప్యములకు మించని వ్యయముపై తాత్కాలికపు సేవకుల నియమింపవచ్చును. మ్యునిసిపలు సంఘములవారు ఉపకారభృతిని నొకరుల కొనగవచ్చును. 20 సంవత్సరములకన్న నెక్కువ 28వత్సరములకన్న తక్కువకాల ముద్యోగము జేసినవారికు 6 నెలల జీతమును, 28, 29 సంవత్సరముల మధ్య జేసినవారికి 7 నెలల జీతమును, 29, 30 సంవత్సరముల మధ్యవానికి 8 మాసముల జీతమును, 30 వత్సరముల పై జేసిన వారికి 9 మాసముల జీతమును, యుపకార భృతిగ నొనగవచ్చును. ఇక ననేక చిల్లరమార్పులు గలవు. లోకలుభంకు కోడులో కొన్ని మార్పులు గావించబడినవి. స్థానికసభలకు, సానిటరీ ఇంజనీరుగా రికముందు 25,000 రూప్యములవరకు ఎక్కిమేటుల దయారు జేయవచ్చును. సానిటరీ కమిషనరు, సానిటరీ ఇంజనీరు గార్లు మ్యునిసిపలు సంఘములో పక్షిభవించినచో, ఆరోగ్యవిషయక మకు పనులకు 20000 రూప్యములవరకు ఎక్కిమేటుల గావించవచ్చును.

ఈ మార్పులు స్థానికసభలకు కొంత నిర్బంధమును దొంగిలించవచ్చును.

అలహాబాదు మ్యునిసిపలు సంఘము

ఈ సంఘమువారు నిర్బంధ విద్యావిధానమును ప్రవేశపెట్టవలయునాయని, యిటీవల చాలవరకు చచ్చించి, యక్కరలేదను తీర్మానమును గావించిరి. తమ యవివేకమును వెంటనే తెలిపి కొని, యా తీర్మానమును రద్దుగావించి, యనుకూలముగ తీర్మానించి రని చెలిసికొనుటకు సంతసించుచున్నారు.

వెల్లడిజేయుట

ప్రభుత్వము వారు తమ కార్యములందు సాధ్యమగువంతవరకు రిహస్యమును ద్రోసిపుచ్చి, ప్రజలకు చెలియనటలు ఎప్పటికప్పుడు వాటిని వెల్లడించుట లాభికరమని మెయిలుపత్రిక వ్రాసింది. మెయిలు పత్రిక హితమును, ప్రభుత్వమువారివలంబించుట యుక్తము.

కర్జునగారు

వీరిటీవల నుదారస్వభావులగుచున్నారని ఇండియా పత్రిక వ్రాయుచున్నది. ప్రజాస్వాతంత్ర్యము నామోదించుచు ప్రాకౌచైను బిల్లుపై వీరిొసగిన యుపన్యాస మతీరసవంతముగ నుండెనట. కాలస్వభావ ముదరిని స్వాతంత్ర్యకక్షవాదులకుగ జేయుచున్నది!

మనవిద్యా ప్రతిపత్తి

గత 5 వత్సరముల నిబంధన

గత 5 వత్సరము మార్చి 31 వ తేదీతో సంవత్సరముండి యుండిన ఆయుధ వర్షములందు చెన్న పురి రాజధానియందలి విద్యాప్రతిపత్తిని గురించియు, విద్యాభివృద్ధిని గురించియు విద్యా శాఖాధికారి దొరతనమువారికి పంపించిన కాన్ఫరెన్స్ నివేదికము ప్రకృతిమనందు ప్రకటితమై చదువుట కుత్సాహ జనకముగ నున్నది. విద్యాశాఖాధికారి నిబంధన 78 వేదలకు వ్యాప్తమై యుండ ప్రభుత్వమువారు తమ యభిప్రాయమును మూడు కేంద్ర కలలో నుగించివేసిరి. విద్యా ప్రతిపత్తి సర్వవిషయము అందుకు క్రమక్రమముగ గృహింపబడుచున్నదని వ్రాసి, వారూర కొనియొందిరి. విద్యా ప్రతిపత్తికి సంబంధించిన విషయ పరంపరలను పరిశీలించుటకు యుద్దేశముకానట్లు దీనినిబట్టివ్యక్తమగును. విషయపరిశీలనమునకు దిగియెడల ఆయాసందర్భములందు గల లోపాలలోపములను గుర్తించవలసినచున్నది గాబోలు దొర తనమువారుతమ భావమును బూకేగ నాలుగుముక్కలలో ముగించిరి. ప్రజల నుంచినట్లెట్లకు సంబంధించిన విద్యావిషయము వంటి సందర్భములందు ప్రభుత్వమువారు తమ యభిప్రాయమును మంతపరిశీలనముతో తెలుపుటయే మాకు యుక్తమని తోచుచున్నది. విద్యాశాఖాధికారి నిబంధనలందుగల ఆయావిషయముల నక్కడక్కడ ప్రతిపత్తియందు విమర్శించవలసింది; కావున ముఖ్యవిషయములనుమాత్రమే ప్రస్తుతము తెలుపవలసి కావము. విద్యావిషయములను గురించి యొచ్చినచట్లనే వచ్చినప్పుడుకూడ యుద్దమును దానిఫలములను స్మరించుటకు నుండుటకు వీలులేదు. యుద్దమునకు విద్యాభివృద్ధి కన్నియో ప్రతిబంధకములు కలిగినవి. భనాభావమును ఆప్రతిబంధకము నకు తోడ్పడినది. ప్రభుత్వమువారు యొక్క యేర్పాటులను తలపెట్టి యుండిరి. కాని యుద్దమువలన సామ్యుకాలక వానిని ప్రస్తుతమునందు వివర్ణింపవలసినచున్నది. యుద్ధానంతరమే వానిని యొచ్చించుటకు వీలుకలుగవచ్చును. జర్మను సముద్రమేరై నున్న స్త్రీ మగల కడము కచ్చి యుండుటవలన నీ మనండి విద్యావిషయమునకు సంబంధించిన సాధనసామగ్రి వచ్చుట కష్టమైనది. యుద్ధము పొసగినప్పుడు మన రాజధానియందు జర్మను మిషనరీల పాలనముక్రిందనుగల 478 విద్యాలయము లందును 81,107 మంది విద్యార్థులును చేయుచుండిరి. వీరికి యేమి కావలయునని అప్పుట్లో కొంతసందేహము కలిగినను ప్రభుత్వమువారు తమ మార్గ మకలంబించి మిషనరీల విద్యాసంఘమువారి సలహాల నంగీకరించి తాత్కాలికముగ కర్మవహారమును చక్కజేసిరి. ఆపాత కాలమునందు తిన్నెంఘమువారి పాలనముక్రింద నేగలవు. మనము విమర్శించుచున్న కాలమునందు ప్రాథమిక విద్యయుండభివృద్ధి విశేషముగ నున్నది. కాని ఆయుభివృద్ధి భరిత్రాగ్తమైనదని చెప్పటకువీలులేదు. మన దేశమునందలి విద్యాప్రతిపత్తికిగల యవకాశమును ప్రస్తుతమునెగ్గయింపజూచుటవిచ్చితమనిపించుకొనును. సెకండరీ పాఠశాలల స్థితిగతులు తృప్తికరముగ నున్నట్లుగాని, తృప్తికరముగ లేనట్లు గాని చెప్పటకు వీలులేదని విద్యాశాఖాధికారి తమ యభిప్రాయమును తెలిపిరి. విద్యా శాఖాధికారి వ్రాసిన సంగతులను చదివినప్పుడు సెకండరీ పాఠశాలల స్థితిగతులు నిరుత్సాహమునకు లిగించునట్లున్నవనియున్నప్పటికి మనకు, మన దేశమునందు విద్యాప్రతిపత్తి వలనే ఉపాధ్యాయ ప్రతిపత్తియు తక్కువ యను విషయమును. వేరుగ వ్రాయవలసివచ్చును. ఎరిమెటరీ, సెకండరీ, ఉన్నత పాఠశాలలందు కావలసినంత ఉపాధ్యాయ ప్రతిపత్తి ఇంకను సమకూడియుండలేదు. మనదేశమునందలి యుపాధ్యాయుల స్థితిగతులు విద్యా విధానమునకు కళంకముగ నున్నది. ఆకళంకము తీరగాని విద్యా విధానము సాక్షాత్కరికి కాదు. ప్రభుత్వమువారి కేమి ప్రజలకేమి పాఠశాలలకు కావలసినంతమంది యుపాధ్యాయులు లేరని తెలియకపోలేదు. కాని ప్రస్తుతమునందలి లోపము భర్తీ యగుటకు చాలకాలము పట్టునని విద్యాశాఖాధికారియే వ్రాయుచున్నప్పుడు ప్రభుత్వమువారి సందర్భమునందు చేయవలసిన కార్యభారము గురించి వాక్కి చెప్పవలసిన పనియుండదు. ఇంతవరకు బోధాభ్యసనము విషయమై జరిగిన పని మందగమముగ నున్నది. పూర్వవియత్తమునిండైనను వి సర్దిం చని యెడల యెప్పుటికో గాని ప్రభుత్వము వారి యాశయములు ఫలించవు. ఇంకొందునందు అధికారులు ఉపాధ్యాయ వృత్తికి కలిగించుచున్న పోత్సాహ

మును సాహాయ్యమును మన దేశము నందు లేదు. అక్కడి వారివృత్తు తమ వృత్తివంతము ఉపాధ్యాయ వృత్తిని గౌరవ ప్రదముగను చాల మందిని ఆకర్షించు నట్లుగను చేయుటకే వినియోగించు చున్నారు. 1912-వ వత్సరముతో అంత మొందిన 5 సంవత్సరము లందు కంటె 1917-వ సంవత్సరముతో నంత మైన కాలమునందు సెకండరీ పాఠశాలలందు రెండేపాఠశాలల దనము కనిపించుట వానియభివృద్ధికి బదులు ఊదకనే నూచించును. విద్యార్థులు తమ గృహములను వదిలి వెళ్లినగాని ప్రస్తుతము సెకండరీ పాఠశాలలందు చేరుటకు ప్రతిబంధకముగ నున్నది. అందువలన విద్యార్థులు దక్షతలేక పెద్దత్రోవలు త్రొక్కుటకు పిల్లవచ్చుచున్నది. దేశమునందు తగినన్ని సెకండరీ పాఠశాలలు లేవనట్లు కింతకంటె వేరు నివర్తన మేమి కావలయును? బోలెడుసామ్యు పోసినగాని సెకండరీపాఠశాలల కొడువతీరదని ప్రభుత్వమువారు చెబుదురు. గత ఆయుధ వర్షము లందును పురుషులకు రెండును స్త్రీలకు రెండును క్రొత్త కళాశాలలు నిర్మితములు. విద్యాలయములను పరీక్ష చేసి వాని యందలి లోపాలలోపములను నివేదించు వర్గమునందు జరుగవలసిన యేర్పాటులకు భనాభావము ప్రతిబంధకమును కలిగించినది. మనామృతము విద్యాభివృద్ధికిని పాలకులు పోకర్మములను వృద్ధిచేసిరి. ఇంతవరకును క్రొత్తగ నేర్పరచియుండిన పాఠశాలలను గాక వారికొరకు తమనాపల్లి యందుకూడ నొక బోధాభ్యసన పాఠశాల నేర్పరచుటకు పాలకులు యోచించుచున్నారు. చెన్న పురియందలి రెండు స్త్రీలకళాశాలలవలనను స్త్రీలలో సాధారణమురాండ్రులేని కొరతతీరి స్త్రీవిద్యాభివృద్ధి కెంతయు తోడ్పడగలదు. విద్యార్థుల ఆరోగ్యవిషయమును పాలకుల దృష్టి నాకర్షించినది. పాఠశాలలలోని పిల్లల ఆరోగ్యమును పరిశీలించి వారికి సదుపాయములను చేయుట పాశ్చాత్యదేశము లందలి విద్యాప్రతిపత్తికి భర్తమై పోయినది. మన పాలకులును తద్విధానము నిప్పుడిప్పుడే యవలంబించుచున్నారు. దీనిసందర్భమునందు చెన్న పురియందు కొద్దిగ పనిజరిగినది. ముందీ సందర్భమున ప్రభుత్వమువారు విశేషశ్రద్ధను బూనవలసియుండును. విద్యార్థుల వనతిగృహములకు చాలసామ్యు పెట్టుచున్నారు. గత 5 సంవత్సరములందును విద్యాలయములు 25,859 నుండి 81,276 కు వృద్ధిమైనవి. విద్యార్థులు 1,584,051 కి వృద్ధిమైనవి. ప్రజలు నిర్వహించుకొనుచున్న పాఠశాలలు తగ్గి వానియందలి విద్యార్థులుకూడ ఊడించిరి. ప్రస్తుతము పురుషులందునూటికి 6.5 వరుసను స్త్రీలందు 1.5 వరుసను చదువుకొనుచున్నారు. విద్యాప్రతిపత్తి క్రింద 216.9 లక్షల రూపములు ఖర్చయినవి; పూర్వముకంటె యిప్పుడు 74 లక్షలదనముగ ఖర్చుజరిగినది. ఉపాధ్యాయుల నిమిత్తము భీమా యేర్పాటులను చేయువిషయమును ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించుచున్నారు. ప్రస్తుతము రాజధానియందు 1195 విద్యాసంఘములు కలవు; వానియందు 44195 సభ్యులును, 591 మందిసభ్యురాండ్రును కలరు. భరతవర్షము నందలి విద్యాభివృద్ధికి భారతీయులు విశేషముగ విద్యాశాఖయందు దుండుట ముఖ్యము. యుద్ధము విద్యాభివృద్ధికి ప్రతిబంధకముగ నుండినను విద్యాశాఖోద్యోగుల పట్లను మాత్రము భారతీయులకు సాహాయ్యకారి మైనది. ఆంగ్లేయులు సేనయందుండుట వలన అక్కడనుండి యెప్పటికైన నుద్యోగులు వచ్చుటకు వీలులేక చాలమందిని కాశ్యోమముగ గాకపోయినను తాత్కాలికముగ నయినను భారతీయులనే ఆంధ్ర వియోగించవలసినచున్నది. యుద్ధమువలన పూర్వమాంగ్లేయు నిర్వహించుచు వచ్చిన చాల పనులను భారతీయులే నిర్వహించి తమయందుగల సామర్థ్యమును ప్రకటించుచున్నారు. ఇందువలన వివిధశాఖలందు భారతీయులున్నతో ద్యోగములను నిర్వహింపలేరను మిథ్యావాదము మరింత మిథ్య యగుచున్నది. విద్యాశాఖయందు భారతీయులను విశేషముగ నియమించుటకు ప్రభుత్వమువారికివీలున్నదని ఇందువలన వ్యక్తమగుచు ముందు వారు అవలంబించవలసిన మార్గమునకు దారి చూపుచున్నది. విద్యాశాఖయందు భారతీయుల తిదివరకే చాలమంది యుండియుండినవో ప్రస్తుతముండింతకంటెను విశేషముగ విద్యాభివృద్ధి జరిగియుండునని పాలకులకు విన్నవించుచున్నాము.

ఉండవలసిన కొంత సారాయికన్న అధికపు కొలత సారాయిని కలిగి ఉండినందుకు జూలూనా విధింపబడుట:— కొలంబోలో వాని ఆను సొక ద్రవిదునియొద్ద ఒక గేలను కన్న అధికముగ సారాయి ఉండుటచే వానిని పోలీసువారు పట్టుకొని కేసుచేసిరి. దైవనివేదనము నిమిత్తము తా నంత సారాయిని కొనినట్లు వాడు మేజిస్ట్రేటుగారితో చెప్పెను గాని వానికి 15 రూ. లు జూలూనా విధింపబడెను.

స్థానిక వార్తలు

—(o)—

బళ్లారిజిల్లాలో హిందూదగ్గరి, మోకా, సిరిగిరి గామములు యూనియనులుగ నంగీకరింపబడినవి. వీటిలో ఐదుగు రధిక సంఖ్యగల పంచాయతు లేర్పరపబడుదురు.

మొనటి చెన్న పురి కాల్యములో 1917 వ సంవత్సరము ఆగస్టు నెలవరకు 2512 దరఖాస్తు లే తెంచినవి. అందులో 614 మంది వైద్యపరీక్షకు వెదలలేదు. 201 దరఖాస్తు లుపసంహరించినవి. ఇతర కారణములచే 106 గురు చేరలేదు. వైద్యపరీక్షలో 648 గురు ఆనవర్థు లని తేలివారు 948 మంది మిగిలి రని పురుషులువారు ప్రకటించిరి.

సుజనరంజన సభ :—రాబోవు ఆదివారమునాయం కాలము (ఫిబ్రవరి 8) 5-30 గం. కు సుజనరంజన సభవారు రాములు తియేటర్ నాటకశాలలో స్వామికాజ్ఞా కోర్టు జడ్జి రా. బి. టి. వరదరాజులు నాయుడుగారి యధ్యక్షత క్రింద ఆజనమున మార్కండేయ నాటకమును ప్రదర్శింతురు.

భారత బాలభక్తి విహార సమాజము:—

చెన్న పురి బార్ని నాటకశాలకు సమీపమున (1 రామకృష్ణపీఠి నున్న సభామందిరమున ఈ నెల 8 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంకాలము 8-30 గంటలకు సోదరీసులు, భార్యారమ్మ, శాగరత్నమ్మగార్లు అరవమునను తెలుగునను “స్త్రీల పనితీరు” ని గూర్చి యుపన్యసిం చెదరు.

ట్రాముబండి ప్రమాదము:—నిన్న సాయంత్రము 5-10 గంటలకు పెంట్రిలు స్టేషనునందలి 81 రు ట్రాంకారు ఒక గుట్టుపుబండితో డీకొనెను. గుట్టుపుబండి చక్రము ఆకులు, రబ్బరుతో కుత్తునియై నది. అస్పష్టకమున గుర్రమునకు గాని బండిలోనున్న యిద్దరు మనుష్యులకు గాని ప్రమాదమేమియును వాటిల్లలేదు. ఈ సమయమున ట్రాంకారు ట్రాఫిక్కు నూపరింపెండెంటు గూడ యథాప్రకారము పొగమట్టుకు త్రాగుచు తీరిగ అచటనే యుండెను. ఈ ప్రమాదవంతము ట్రాంకారువారి అజాగ్రత్తయని అచట గుమికూడిన జనులందఱు అనుకొనుచుండిరి. ఏదెట్లున్నను ట్రాఫిక్ నూపరింపెండెంటు తన వేదమునకు తగినట్లు ఇంతుక శ్రద్ధహించిన ముంతైన ప్రజలకు హాని కలుగ నేరదు.

చెన్న పురి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము

కీర్తికేసులకు సర్ విలియం వెడర్బర్న గారు

30-1-18-వ తేదీ బుధవారము నాడు దివానుబహదరు ఎల్. పి. గోవిందరావువయ్యగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగిన సభలో నిట్లు తీర్మానింప బడినది.

1. సర్ విలియం వెడర్బర్న గారి మరణమునకు సంఘమువారు చింతించు వారు హిందూదేశమున 50 వత్సరములలో చేసిన ఘన సహాయమునకు తమ కృతజ్ఞతను విదిత పరుచు చున్నారు. వెడర్బర్నసరిగిరికిని వారి కుటుంబము వారికిని సానుభూతిని తెలుపగోరుచున్నారు. సర్ విలియం వెడర్బర్న గారి పట్ల భారతీయులకు గల కృతజ్ఞతను వెల్లడించుటకు కాంగ్రెసు సంఘము మహాజనసభ, ప్రెసిడెన్సీ ఆసాసి ఏషను, హోమురాలు లీగు వారల సంయోగ యాజమాన్యము క్రింద సార్వజనిక సభను చెన్న పురిలో జరుపుటకు తీర్మానించడ మైనది.

త్రాగి ఒడలు తెలియకుండుట:— సింహళముందు మిలనాలో సిరిలుపైలిల్ అనునొకడు గతసోమవారమున త్రాగి ఒడలు తెలియని సమయము చెంతనే యుండినతనభార్యను తుపాకితో గాల్చెను. గాని గుం చాచెట తగులలేదు. పిమ్మట తన పెద్దకుమారుని చంపివేయుటకు యత్నించి అతనిని దగుల్రు చేసెను గాని దైవకాత్తున అతడును గుండును తప్పించుకొనెను. తరువాత తనచిన్న కుమారుని చంపుచు దేశముతో నతడు తుపాకిపేల్చెనుగాని బాలుడు పారిపోయెను. ముగ్గురును బ్రతికి యుండుట చూచి తన్ను తానే తుపాకితో గాల్చుకొనెను. అతడు నేలగులగనే వానిభార్య ఇరుగుపొరుగువారల సహాయముతో వానిని ఆసుపత్రికి దీసుకొనిపోయెను. మనిషి బ్రతుకకచ్చు నని ఆసుపత్రివారు చెప్పిరి.

పార్లమెంటునభి

ప్రజాప్రతినిధివర్గము
డిసెంబరు 18, 1917.

గౌరవ వారక గారు యధికారాలయపు అధికార్యదర్శి నిట్లు ప్రశ్నించె:- హిందూజాతీయ విద్యోగము మున్నగు సమయములయందు పనిజేసినవారికి ఇప్పుడు జీతపు వ్యయముచేయవలయునని తమకు తెలియునా? వారి విషయమున ప్రభుత్వమున్న పింఛనురెట్లు పింఛను పరిమితులనుమాన్పిస్తోందో తెలియజేయవలెదరా? ఫార్మర్ గారు- ఇటీవల నేను కొన్ని ప్రశ్నలకు జవాబుల జెప్పించు ప్రభుత్వమువారిచే నిర్ణయింపబడిన పింఛనుల రేట్లును పరిమితులను ప్రభుత్వమువారిచేతనే సవరింపబడవలయుననియు, ఇంకాకామియను వానిని మార్గశాలనియు చెప్పి యుంటిని; విను, ఈ పింఛనులు దయదత్తములు గాన గౌరవనీయుడగు నా మిత్రుడు నూచించిన విషయమును ప్రత్యేకవిషయముగా దీసికొని యాలోచించెదను.

డిసెంబరు 19, 1917.

గౌరవ. డి. రీసుగారు హిందూజాతీయమంత్రి నిట్లు ప్రశ్నించె:- హిందూజాతీయములకు మునుపటి నియమసంఘము కలన నేమి ఫలము గలిగింది? హిందూజాతీయము నందు నేనలను గూర్చుట తృప్తికరముగా జరుగుచున్నదా?

ఫిషరుగారు- హిందూజాతీయమునందేర్పడుచున్న మునుపటి నిర్మాణసంఘమువారు హిందూజాతీయపరిస్థితులనుగూర్చి బాగుగా యోచించి, భావికాలమున కవసరముగ అక్కల్సిన యెంత యుండవలెనో నిర్ణయించి, నేనాధికారుల మూలమునను, నీవిలు ఉద్యోగుల మూలమునను, ప్రతి రాష్ట్రము నందును ప్రతిపండులములందు నేనా నిర్మాణ సంఘముల నేర్పజచి వివిధముగా నేనయందు జేరగోరు వారిని చేర్చుకొనుటకు ఏర్పాట్లు చేసిరి. ఇందు స్వజాతీయ సంస్థానాధిపతుల కొరకవై స్వజాతీయ సంస్థానముల ప్రజలకు ఈ యవకాశ మొసగ బడినది. అఖిల భారత కానన సభయందు రాజప్రతినిధిగా రుపన్యసించుచు ఈ ప్రయత్నములు జరుపుచున్నవని చెప్పెను. అనేక నేనా ముఖములకు (కొత్త నేనలు క్రియముగ బంప బడుచు నున్నవి.

“హిందూజాతీయ మేమిలాభము”

ఇండో బ్రిటిషు సంఘమువారి యాశయములు.

ఈ సంఘమున కధ్యక్షులగు నైడెహము ప్రభువు కడచిన అక్టోబరు నెలనా ఉపన్యసించుచు నిట్లు చెప్పె:- బ్రిటిషుపరిపాలననుకొలుకుగాని, బ్రిటిషులభ్యులుకొలుకుగాని హిందూజాతీయ మిహాహాయధమున పాల్గొనలేదు. కాని హిందూజాతీయ భావికాల సుఖిస్థితులన్నియు సంగ్రామఫలములమీదనే యాధారపడియుండుటచే యుద్ధమున పాల్గొనెడిది. బ్రిటిషువారి అధిపత్యముక్రింద భారతీయ నేనలు ఆత్మత్వానా పరాక్రమములతో యుద్ధమునల్పించి, భారతీయ సంస్థానాధిపతుల ధన నిధులను సరి తోడ్పడిరి. రాజప్రతినిధులగు జనల నేనలు, పురుషులను స్త్రీలును గూడ యుద్ధవిధులందు భాగమును గ్రుమ్మరించి, యుద్ధసంబంధముగల అన్ని విషయములందును నేన జేసిరి. కాని అనేక సంవత్సరములందు సభాజేరిలందు భారతీయులను పెరిటోరియలు నేనలో నైసకులనుగా జేర్చుకొనవలెనని భారతీయ ప్రముఖు లెంతగర్హించినను, భారతీయులై చ్చిక్కుముగా నేనలో జేరగల్గుటకు ప్రభుత్వమువారు చేసిన ప్రయత్నములన్నియు వ్యర్థమైనవి.

నైడెహము ప్రభువు హైందవ జాతీయ మహాసభాదర్శులను గూడ నెదిరించి “ఆసభ స్వనిర్మితమును స్వధీరితముననియు, సామాన్య భారతీయుల ప్రతినిధి బృందముగాదనియు” చెప్పిరి. మేము చెప్పబడిన ఒక మహామృదీయుడు మహామృదీయ మహాసభ “స్వల్ప ప్రాతినిధ్యముగల సంఘ”మని వర్ణించినట్లు నైడెహము ప్రభువు తెల్పెను. తమ సహజనిధమున ప్రభువుగారు బీసెంటుయ్యను గూర్చియు, ఆమె నిర్బంధావాసమును గూర్చి నుడిచి కొందరు ఆంగ్లేయకారుల ఆంగ్లేయకారులను చూచి బీసెంటుయ్యను విడుదలచేయుట హిందూజాతీయమునందలి బ్రిటిషుప్రజల కందఱకును, రాజప్రతినిధులగు జనుల కందఱకును భయంకరముల గలిగించెనని ఆ జాతీయమునందును ఈ జాతీయమునందును అధికారులకందఱికిని తెలియును.”

పూచీగల పరిపాలనమును భారతీయుల కొనగట్టుకును పరిపాలనా విషయమున భారతీయుల కభ్యాసము మొసగుటకును సంస్కరణము లనేకములను సమన్వితముయభిప్రాయముగా ప్రభువుగారు నెలవిచ్చిరి. ఈమహామృదీయునందు మనకుగలిగిన

బి.టి.డి. అవకాశముగా జేరిన సర్వాధికారమును తమకేమి చేసికొనుటకు ప్రయత్నించు ఒక కక్షను బలపఱచుచున్నట్లు హిందూజాతీయమునందు బ్రిటిషుపరిపాలనమును బలపఱచుచేయుగలగు నట్టియు రాజకీయ విధానమును ఇండో బ్రిటిషు సంఘమువారు బలపఱచుచు నున్నట్లు గానెదిరించవలెనని నైడెహము ప్రభువు గారు నిది. బ్రాహ్మణుల అధిపత్యమునందు బ్రాహ్మణులు తమ అధికారము ఎట్లు నెలాయించుచునో హిందూజాతీయ జనులకే బాగుగా తెలియును. వగైరేదములు గల జాతీయమునందు ప్రజాప్రభుత్వమును స్థాపించునో, దుర్భర కష్టమును, నిరంతర దుష్ప్రతియు సంభవించుట నిశ్చయము. ఇండో బ్రిటిషు సంఘమువారు ఏర్పడిన పద్ధతులచే మితవాదులను రాజప్రతినిధులను భారతీయుల ఆశయములు అంగీకరించునందు సక్రమముగా యోచింపబడనను నవ్యకము గలగుననియు అట్టి భారతీయ ప్రముఖులుగూడ, స్వజాతీయుల ప్రభుత్వముల నెదిరించుటయందు మనకు సహాయము చేయుదురనియు ప్రభువు గారు నిది. “మహాప్రముఖు”డనియు, “సుపరిధిరాజా” యనియు దస్తావరులు చేయబడిన ఆకాశరామన్న ఉత్తరములనుండి కొన్ని భాగములను తమ కనుకూలములైన వానిని ప్రభువుగారు చదివిరి. ఆ భాగములు చాల ముఖ్యములైనట్లు ఉపన్యాసమునందు చెప్పబడిన గాని రిపోర్టులందవి వ్రాయబడనందున అవి ఎట్టివో మేము చెప్పకలము.

ఒక వ్యాపారస్థుని అభిప్రాయము.

ఇండో బ్రిటిషు సంఘ కార్యదర్శులుగూ మరలగూడ ఇప్పుడు హిందూజాతీయమున ప్రమాదకరములుగనున్న చిట్కాలు తమకును భయము గల్గుచున్నవని చెప్పిరి. ఇక హిందూజాతీయ వ్యవహారములను రాజకీయ విషయములు కాకుండ యుండుట కడుకష్టము. హిందూజాతీయ ప్రభుత్వము కొలది కాలములో హిందూజాతీయమునందు కొందఱు వ్యక్తప్రభుత్వలయాంగ్లేయమునకును, అంగ్లేయమునందు కొందఱు వ్యవహారపరులుగాని రాజకీయజనులయొంగ్లేయమున లోనగునని కొన్ని సంవత్సరముల క్రిందట చేయబడిన సంస్కరణములు, భవిష్యత్తును నూచించెను. ఆ విధముననే ఇప్పుడు వ్యవహారములు నడచుచున్నట్లు దృఢీకరముగచున్నది. వర్తకులను వ్యాపారులను హిందూజాతీయ రాజప్రతినిధుల విశ్వాసమునక పోలేదు. తమ తేమలాభము లెట్టివో భారతీయునికి తెలియును. ఇదివఱ కింకేవల భృత్యమునందుకంటే బ్రిటిషుప్రభుత్వమునందే సర్వాధికారముగూర్చుకొనుచున్న దని జనసామాన్యపు అభిప్రాయము. ప్రజాప్రభుత్వవిధానము విషయమున హిందూజాతీయ మింకను కుపాప్రాయముగ నున్నది. భారతీయులకు స్వతంత్రియగు భావసంప్రదాయములు లేవు. వారి భావములన్నియు పాశ్చాత్యులనుండి నేర్చుకొనబడినవే. ఏ స్వరాజ్యమో కావలెనని గందరిగోళముచేయుచున్న అంగ్లేయకారులకు హిందూజాతీయమునందే జైత్రమున్నట్లు లేదు. వారు అంగ్లేయియను సంఘమునకంటే అల్పతరప్రాయముగలవారు. సామాన్య రాజకీయ భావమునందును, మేధావ్యక్తియందును, అంగ్లేయియనులయంతకే క్రితలవారును కారు. ఎంతయున్నగు స్వపరిపాలనమునైనను హిందూజాతీయ కిచ్చునో, హిందూజాతీయ బాగోగులు తేమలాభము లొక చిన్న కక్షిగాలుల కిచ్చినట్లుగను. అధిక విషయములను నియుక్త సభ్యుల యధీనము చేసినవో ప్రభుత్వ నిర్వహణపు పరిస్థితులు అతి దుష్ప్రభుత్వముగనని వ్యాపారజనుల అభిప్రాయము. హిందూజాతీయమున ఎట్టి మార్పు గలుగగూడదనియు, హిందూజాతీయ అభివృద్ధి నొంద గూడదనియు మాయభిమతముగాదు. భారతీయుల నిర్వహణ క్రింది బట్టియే యాభివృద్ధి యొగ్గుచు బడవలయును. ఇటీవల, అతి స్వల్పకాలములో అతి స్పష్టసంస్కరణముల సలప ప్రయత్నములు జరిగినవి. భారతీయాభివృద్ధికి వివిధ ప్రయత్నముల సల్పుట సంస్థానాధిపతులుగా, హిందూజాతీయులతో నెట్టికలవాములను లేక యుండుటయే మాయభిమతము కాని హిందూజాతీయ భావిస్థితియంతయు అనేక సంవత్సరముల స్థిర బ్రిటిషు ప్రభుత్వము మీదనే యాధారపడి యుండునని మనవ్యక్తము.

పిమ్మట సర్ జాన్ బ్యూట్లె గారు యపన్యసించి కాంగ్రెసు లీగు సంస్కరణము లనగా నామకార్థపు గవర్నరు జనరలును ప్రతి రాష్ట్రమునకు నామకార్థపు గవర్నరులను ప్రభుత్వ నిర్వాహక వర్గమున సగముమంది భారతీయులను సగముమంది యూరపీయులను (అందులో ఒక్కరును ఇండియను నీవిలు సర్వీసువారుగా నుండగూడదు. వచ్చు, 400 మంది సభ్యులు గల రాష్ట్రీయ నియుక్త సభ్యవర్గమువారు నుందురు.

నియుక్త సభ్యవర్గమునకు అధికవిషయమున సర్వాధికారము నుండును. ఎన్నిక జరుపబడుచున్న అమెరికాయందలి విధమునంటిది. ప్రభుత్వము హిందూజాతీయమున గల పరిస్థితుల తెలిసినవారు అమెరికా పద్ధతులు హిందూజాతీయ జనగణాలపని చెప్పగలరు. ప్రభుత్వము హిందూజాతీయమున ప్రభుత్వమున ప్రభుత్వమున సభికారము నొంద ప్రయత్నించువారు. హిందూజాతీయ లాభజేయములను యూరపీయుల లాభజేయములను గాపాడవలెనని కలకత్తానందలి యూరపీయులకు తమకు తెలిసినట్లు బుచ్చిరి. మ్యాన్యుగారు నెలవిచ్చిరి. అట్లు కాపాడుటయే ఈసంఘమువారి యాశయము.

ముక్తిసేన కమిషనరుగూ బూటకుకో గారు అనంతరముపన్యసించి తామ హిందూజాతీయమున దిష్టననియు, అంగ్లేయి ఇండియను సంఘనిర్మాణము తమ కామనమును గూర్చిన దనియు హిందూజాతీయ విషయము అంగ్లేయ జనుల గూర్చి గ్రహించబడుట లేదనియు చెప్పిరి. హిందూజాతీయ స్వజాతీయ సంస్థానములతోడను, పురసంఘములతోడను, జిల్లాబోర్డులతోడను, పంచాయతులతోడను, గ్రామాధిపతులతోడను లోకమునందంతటను సమూహ స్వపరిపాలన గల జాతీయమున్నది. హిందూజాతీయ 750000 గ్రామములు కలది (జాతీయలోని గ్రామసంఖ్యలో నూటికి 90 మంది) ప్రజలు తమ గ్రామాద్యోగులతో తోడనే పాలింతురు నున్నట్లు. తామగారు, కామగారు ప్రాధికారాధికారాధికారుల క్రిందనే యున్నది. జిల్లాబోర్డునందును, పురపాలకసంఘమునందును బ్రిటిషుసంఘమున కొక ప్రతినిధిమాత్రముంచబడినది. హిందూజాతీయమునందమనందున్న స్వపరిపాలనమునందే పరిపాలనమునందు ఏపగము భాగమునో, ఏపాతిక భాగమునో బ్రిటిషు పార్లమెంటు ప్రజాప్రతినిధివర్గమువారు ప్రయత్నించినవో, వారు ఈజాతీయ ప్రపరిపరవారకు లగుచురు.

పిమ్మట సర్ ప్రాన్సిస్ యోహాన్సుగారు యపన్యసించి హిందూజాతీయమునందు బ్రిటిషు సంఘము భారతీయ ప్రజలయందొక భాగమనియు, అన్ని ముఖ్య సంఘములకును పరిపాలనమున కార్యభారమున్న నేటికి స్వపరిపాలనముననియు ఇట్లు బ్రిటిషువారికి గూడ ఇతరులతో పాలుపొందుట పరిపాలనా కార్యభార మందవలె ననియు, యథా సంతకము హిందూజాతీయమునందు బ్రిటిషు జనుల విషయముగా నెట్లుగ రనియు, హిందూజాతీయ వ్యాపారము విషయముగా అభివృద్ధి నొందుననియు చెప్పిరి. హిందూజాతీయ బ్రిటిషు ప్రజాసంఖ్య అత్యధికముగా వృద్ధి నొందుగాన మారుగ వానిభాష చేయుట కేర్పాట్లు చేయవలెను. హిందూజాతీయమున చాక్లెసు గలిగి తమ చాక్లెసును, తేమలాభములను విలువైన గోరువారు తప్పక ఇండో బ్రిటిషు సంఘము పక్షమున నుండగల్గుదురు. మనపక్షమున హిందూజాతీయ భూస్వాములును, పాశ్చాత్య వ్యాపార నాణ్యులను గలరు. వీరును మనమును, మనపక్షమునందు ఇతరులను గలవని చేయునో హిందూజాతీయ ఇతర స్వపరిపాలన జాతీయలతో సమానస్థానము కరచించును.

అల్ఫ్రెడ్ యోహాన్ గారు తామ విషయము చెప్పు ప్రయత్నము బీసెంటుయ్యుండికి ప్రోత్సహించియు, ప్రతినిధి చెప్పిరి. బీసెంటుయ్యు గారి ఉద్దేశమును జయముగా బ్రాహ్మణాభివృద్ధియను, బ్రాహ్మణాభివృద్ధి విధులను కారణమున చెప్పుట ప్రజల అభిప్రాయము బీసెంటుయ్యు విధులకును తెలియయును గలది. ఈరెండిటిలో ఆమె దురాచరణము. కాటవట్టుకు, కట్టలకు ప్రజ్ఞియును నైసకుమార్త జాతీయమున గ్రహించెడిది. అట్టి గ్రహించెడియు ఉద్దేశమును ననునామెను హిందూజాతీయ కంటే జాతీయ నుంచునాడదు. ఆమెను నిర్బంధావాసమునైనను, బిల్లన కానమున ద్వీపాంతరవాసమునైన నుంచవలె నని చెప్పెను ప్రజలు జేమకొనిరి.

పిమ్మట మరలగూడ మట్లాడి, బీసెంటు విద్రోహియని వర్ణించి ఆమెకు ఇమును విముర్చించెను. ఈమార్గియై అన్యాయమును ఆకాంతి వ్యాపింతమున్నదో యిది ఏపాపమెనగనప్రజలు భీతి నొందిరి. కట్టలమును వ్యాపింతగల ఇట్టి స్త్రీయధిచ్యుగా హిందూజాతీయ నందంతటను తిరుగవీయగూడదు. ఆమెను ద్వీపాంతరవాసమునకు బంపవలెనని మరల ప్రభువుగారు నూచించుచు, తామ బొంబాయి గవర్నరుగా నున్నప్పుడు ఈచర్యకు నిరభ్యంతరముగను, స్వకోపకాంతికునునట్లును వినియోగించితి మని చెప్పిరి.

ప్రజాభిప్రాయములు

విశేషములకు నూచన.

దయశీలము విశేషములు; భీతికరము న్యూనము; గుంటూరు పురవాసి; బ్రాహ్మణైకత పెద్దలు; బ్రాహ్మణ రామనిశేఖరుడు; బామ్మలపండుగ; దైవభక్తి; వా. విస్వామి; ప్రజాతిలక లేనందునకు చింతింపబడుచున్నాము. — సంపాదకుడు.

I

అహారవస్తువులు-అపరిమితధరలు.

అయ్యో, యుద్ధముచేత దేశమునందు అనేక జనులు పశువులేక చాల దీనస్థితియందున్నార. ఇప్పుటికి నేతపశులు చేయు సాలివాండ్రును, తివామిలు, గంబులు, ఇంక ననేకపక్షులు చేయుజనులు కృత్తులు నగించి విచ్చుమెత్తుకొను స్థితికి వచ్చి యున్నారు. వారు పూర్వము కష్టపడి మర్యాదగా కాలము గడుపుచుండెడివారు. ఇప్పుడెన్నో వారి యొడ్లయందు పిల్లలును స్త్రీలును పడుచున్నారని దైవమునకుక. అసలే హిందూ దేశము ప్రపంచమునందున్న అన్ని దేశములకును నీదేశము. అట్టిస్థితియందు కృత్తులనగించినది. అహారవస్తువులు, దియ్యము, ఉప్పు, కందులు, ఆముదము, నూనె, ఇంకను అనేకవస్తువులు 1½ వంతులు కొన్ని రెట్టింపులు ధరలు పెరిగినవి. చివరకుకట్టు కొనుటకు బట్టలును రెట్టింపులుగా ధరలు పెరిగినవి. ఈ సంవత్సరము పంటయను చాలకట్టుచున్నది. నాలుగు పుట్టు పండిడి రయితునకు ఒకపుట్టి ధాన్యముకంటెను తక్కువగా చాలవోట్ల పండినది. అనేక వోట్ల అధిక వడ్డముల వల్లను పంటయనగించినది. కరువువచ్చినది. ధాన్యముల ధర ఇప్పుడిక పెరిగినది. రెండుమాసము మాసములలో ఇంకను హెచ్చినట్లున్నది. ఈ క్రింద వివరించుకొన్నమాద్యములు ప్రభుత్వమువారు మనకు సహాయము చేసినచో కష్టములు చాలా తగ్గుతాయి.

యుద్ధము ముగియునరకును ఉప్పుపన్ను తీసివేసి ప్రజలను తియ్యబడికొన నివ్వుట, ప్రతిగ్రామము నందును పురపాలక వర్గమువారు గాని ప్రభుత్వమువారుగాని, డిపోలు ఏ రాష్ట్రముచేసి యుద్ధమునకు ముందున్న ధరకు వీడకు మార్తము చిల్లరగా విక్రయించుట, ఇప్పుడు పంటదీనము లగుటచే ధాన్యములు క్రొత్తగిచ్చుచున్నదిఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారు కొని నిలుపుయించి ఈధరకైన ముమునములలో పీడలకు విక్రయించుట, ఇందుకుగురించి విచారణ చేయుటకు ప్రభుత్వవారు సంఘమును ఏర్పాటుచేసి త్వరలోఏర్పాటుచేయుట యుద్ధముముగియునరకు విదేశీయులకు పంటదీనములను పుచ్చుచేయటంబు.

వీలూరు గ్రంథి రామమూర్తి

II

సి. దొరసామయ్యంగారి కొక బహురంగ లేఖ

అయ్యో, దొరసామయ్యంగారు! తాము ఆంగ్లోద్యమమును గురించి వ్యక్తీకరించిన యభిప్రాయములను "మ్యూండియా" పత్రికయందు "ప్రజాతిలక" వంటి నే జూచితిని గాని యుక్తకాలములో నేను మార్తము ప్రత్యుత్తర మీయజాలక పోయినను, వెళ్ళుచుండి ఆంధ్ర సోదరులు తమ వ్యాపములను శంకించుచు బ్రాహ్మణ జాతులను మీరు చూచియే యుండును. ఇప్పుడైనను మించిన దేమియు లేదుగాన మీలేఖలకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచున్నాడను. ఆంగ్లోద్యమమును గురించి గాని లేక ఆంధ్రరాష్ట్రాభివృద్ధికినను గురించి గాని యిక్కాలంబున చర్చించుట హాస్యాస్పదముగ నుండును. ఆంగ్లోద్యమము బయలుదేరి అటు సంవత్సరము లైనది కదా! మీ రిప్పుడు ఆంగ్లోద్యమమును గురించి వ్యతిరేకాభిప్రాయ మిచ్చుటలో మీ యుద్దేశ మేమి? అయ్యో, ఏది యెట్లున్నను యీ క్రింది వాక్యములను బాగుగ గమనింపుడు. మీముఖ్యవారు ఆంధ్ర దేశమున ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ విడదీసిన వికమత్యము చేసునని యు, తగినన్ని సౌకర్యములందనెయ్యగదా! అట్లయిన నిట్లు చూడు. చెన్నపురి రాజధానియందుగల 25 జిల్లాలలోను 11 జిల్లాలయందు ఆంధ్రలు నివసించి యుండిరి. ఈజిల్లాల లై కాల్యము 83,411 చదువు మైళ్ళు, జనసంఖ్య 17,140,678. అదాయము 853 లక్షల రూప్యములు. ఆంధ్రదేశము విచ్ఛిన్నంబు, స్కాటులాండు, బెల్జియా,

గ్రీసులకంటె రెట్టింపును, బెల్జియము, డెన్మార్క్, హాలెండుల కన్న రిక్కులను, టర్కీకంటె కొంచెము పెద్దదిగను, ఇటలీ కన్న నించుక చిన్నదిగ నున్నది. ప్రస్తుతము మదరాసు రాజధాని పెద్దదిగనుటచే పరిపాలనము జరుగవలసినరీతినిజరుగుట లేదు. ఆంధ్రదేశములో స్విజరులాండు 1/6 యున్నది. దాని వైశాల్యము 15941 చదరపు మైళ్ళు. జనసంఖ్య 3, 815,343 అందు దేశభాష కాక సామాన్యముగ వ్యవహారములో నున్నది. (ఫ్రెంచి, ఇటలీ, జర్మనుభాషలు. ఆదేశము ఆంధ్రదేశముకన్న మిక్కిలి చిన్నదియైనను 22 పరగణాల క్రింద విభజింపబడినది. ప్రధానికొని ప్రత్యేక రాజ్యాధికారము గలదు. అక్కడ వికమత్యమునకు గాని, సౌకర్యములకు గాని ఏవిధమైనలోటు లున్నవా? ఇట్లే ఆస్ట్రేలియాలోని బాసుమేయో కెనడాలోని నోవా స్కోషియా మొదలగు లెనని ఆంధ్రదేశముకంటె మిక్కిలి చిన్నదియైన ప్రత్యేక రాష్ట్రములైనవి. రాష్ట్రము చిన్నదియైనను పెద్దదియైనను వచ్చు వడ్డ మెద్దియును లేదు. దీనికి అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములే తార్కాణము. ఈవై చెప్పిన అన్ని రాష్ట్రములందలి ప్రజలలోను వికమత్యము చేడినదా? పంపాలనా సౌకర్యములు లేకున్నవా? అంతమారుమోసే కోరినంత మార్తమున చివరకు దేశమును దొరతనమువారు బంగాళమునండి విడదీసి కాసనసభ, కార్యనిర్వాహక సభ, హైకోర్టు మున్నగునవి స్థాపించుట మనము చూచియుంటిమి. అక్కడైకమత్యమున విడదీసినతెమత్తమున చేసినచో లేదు. ఆంధ్రదేశముకంటె పలువిషయములందు వెనుక పడియున్న చిన్నదేశములే ప్రత్యేక రాష్ట్రములైనవప్పుడు, అతివికలమగు ఆంధ్రదేశము తమిళజిల్లాలలోనుండి పరిపాలన సౌక్యమునకు విడదీయదనికొరతనమువారిని కోరుటలో ఆకర్ష్యమేమియును లేదు.

ఆంధ్రదేశమునందు కూడ నభిప్రాయ భేదములు బట్టినను, పంచవర్ష ప్రాయుండగు ప్రభుండు తన యభిప్రాయ నిధియవరకును, పట్టుచునువట్టు, ఆంధ్రదేశముకంటె తనపట్టును మానక ఉత్తరాంధ్రదేశమునందు సంపూర్ణ విజయంబును బొంద, పినాకీనీ నది తటంబున బహు సంఖ్యాకులచే నన్నతి వడసి, లోకమాన్యులెవరు, లోకమాత చింతలు, కరుణాసంఘ గంధి, దేశభక్త బాబు వివేచంద్రాపాలు, మహామతి ఆరవింద ఘోష, భారత పితామహులందరు జాత్యుత్తములన్నివ్యాజ్య అయ్యరు, రాజ తంత్రీజ్ఞులగు హర్షింజి, మాధవరావు, రామానుజాచార్యులు, మున్నగు ప్రముఖులచే నాకీర్ణింపబడి, ప్రధమమున మదరాసు ప్రభుత్వము వారిచే తన విజ్ఞాపనము నిరసనముగ జాబుపడినను, మదకు మాంటేరు ప్రభుత్వపుని కరుణకు పాస్రూరాలై తన విజ్ఞాపనమును సుమర్పించి ఆంధ్రుల ప్రతిభ నతి గంభీరముగ వాటునున్నది. ఇప్పుడెక్కడో వెనకే చూచిన గాని ఆంధ్రరాష్ట్ర మననసరవని వాదించు వారలు కానినందుట లేదు. విముఖులందఱు సుముఖులగుచుండిరి. మీరు మీ ముద్దేశములను మార్చు కొందురుగాక! అవిరకాలములోనే ఆంధ్రుల కాంక్షరాష్ట్రము చేజూరుగాక! భారతభూమికి స్వరాజ్యము పునాదింపబడు గాక! కంటే మారకం.

చెంగల్వల సత్యనారాయణమూర్తి.

(o)

సర్ జగదీశభోసుగారి ఉపన్యాసము.

బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయము వారిచే నాచూతులై భోసు పండితులు ఈనెల 31 వ తేది సాయంత్రమున బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయ భవనమున విల్లింగ్టు ప్రభువుగారి అధ్యక్షతకొంద జరిగిన సభలో నుపన్యసించిరి. నగరమువారి పక్షమునను విశ్వవిద్యాలయము వారి పక్షమునను ప్రభువుగారు భోసుపండితునకు స్వాగతమొసగిరి. పండితులు ప్రపంచము నకు మహాపకారము చేయుచున్నారు. మీరు చిరకాలశీవులై దేశ సేవ నొనరింతురుగాక! పండితులు బొంబాయి నగరవాసులని చెప్పకొనుభాగ్యము బొంబాయి వారికి లేకున్నను ఆగౌరవము కలకత్తానగరమే పడయుగలిగినను అతడు ఆంగ్లాప్రాజ్యపాత దని చెప్పకొనగల ఘనత మనకందరభుక్తుగూడ గలదు. విద్యాభ్యాస పండితుల ననుకరించుట శ్రేష్ఠతమని ప్రభువుగారు నడిచిరి.

భోసుపండితుని యుపన్యాసము.

సంయోగము జ్ఞానము విభాగము జ్ఞానము వివిధ భాషలగు జ్ఞానమును జీవశాస్త్ర వివిధ మూర్తులను ఏకీభావము నొనరించిన సదైకమహాత్మ్యయోగ పదార్థ లీలామార్తనంద ర్పనమహా భాగ్యమునకు నేను నోచుకొంటిని. ఇందు నా వ్యక్తిప్రజ్ఞ ఏమియును లేదు. భారతీయులలో జాతీయ సంఘీ

భావము యుగములనుండి యంతయుహిందూమత గూఢముగ ప్రవర్తమాన మగుచున్నది. ఇంకను ముందు నత్సరములలో నధికముగ వృద్ధిపొందగల దనుటకును మహాత్మ్య ఫలప్రద మగుననుటకు నిట్టివి నూచకములు.

మానవప్రపంచము.

మానవప్రపంచమును కొలిమియందే వివిధజాతుల విజ్ఞానము లీనమైనది. ఈ దేశమును మాతృభూమిగా చేసికొనిన వారు మాత్రమే గాక ఈ దేశమునకు వచ్చి వీనిని మాతృదేశముగా చేసికొన గోరువారందరును గూడ నీ విజ్ఞానమును బడయుగలుగుదురు. ఈ దేశ మట్టివానినందరిని విశ్వసించి వారికి తా వొసంగి యుండ వారు మాతృద్రోహమునకు సాహసించగలరా? ఆర్థికనష్ట సంపదలన గాక ఆశయములను మనోభావములను వ్యాప్తి నొనరించుట కల న నె మానవ ప్రపంచము గలదను నది యే భారతీయ నాగరకత తెలిపిన విషయము. జీవవిధానమున స్వస్వకంటె పరస్పర సహాయ సహకారములు బలరత్నముపాదనము లను ముఖ్య విషయములను మానవులు మరచుచుండుట సంభవముగా దీనిని మరల మరల నిగ్రాహణచేయుట అవసరమునని పండితులు నుడిచి మొక్కలయందలి జీవములను గూర్చి అధికముగ వివరించిరి. జంతువులకును కృత్తుములకును గల సమాన భావ్యములను చేరుపరచిన నిరోధము లిప్పుడు తొలగినవి. వికత్యమున భిన్నత్య మంతరించినదని పండితులు నుడిచిరి.

ఆంగ్లేయవిమానముల దాడి

లండను, జనవరి 30:—ఇటీవలన జరిగిన దాడులలో మరణింపం లభికముగా కాల్యుడైనది. ఆంగ్లేయవిమానము క్రిందకు దిగి విమాన రక్షక స్థానములమీదను, ఆంగ్లేయ సైన్యముల మీదను, రైలుబుడ్లు, రైలుస్టేషనులు, ఆయాధ నిర్మాణ స్థానములమీదను హెచ్చుగా బొంబులను వేసెను.

Agricultural Distress.

Cause of Agitation in Kaira District.

BOMBAY, January 31 (Delayed in Transmission) Mr. Goculdas Parekh and Mr. V. J. Patsl, Members, Bombay Legislative Council, have issued a statement in connection with the agricultural situation in the Kaira District in refutation of the statements made in the Bombay Government Press Note on the subject. They state that they visited twenty villages in three talukas of the district in December last, attended three meetings of landlords and agriculturists at which thousands of tenants were present and recorded the statements of hundreds of agriculturists, inspected their fields and crops and gave surprise visits to the houses of several land-holders and agriculturists. Being fully satisfied with their personal investigations they emphatically assert that the deep feeling of helplessness prevailing among the inhabitants of Kaira District, is due to severe agricultural distress caused by the failure of crops and complete absence of sympathy on the part of the authorities. There is not the slightest justification for attributing the discontent and restlessness of the people to any instigation from people "outside the district." They further state, "The large and anxious crowds that met us throughout the whole of our tour explained their grievances and earnestly sought such help as we could possibly give them in placing their case before the authorities. It left no doubt in our minds that the distress of the people was extensive and deep and required prompt attention."

Calcutta

CALCUTTA, January 31. The "Amrita Bazar Patrika" publishes an account of the annual meeting of the Indian Association held last evening under the presidency of the Hon'ble Dr. Dabaprosad Sarbadhikari. At a recent committee meeting of the Association 78 names for membership proposed by the nationalist party, were rejected and 62 names supplied by Mr. Surendranath Bannjer's party were accepted. At yesterday's meeting on a notice given by Mr. I. B. Sen the rejection of the 78 members came up for consideration. A resolution was brought up on the motion of the nationalist party giving five minutes to the mover and three minutes to the seconder of the resolution questioning the validity of the rejection of 78 names at the committee meeting. This resolution of Mr. I. B. Sen was put without speech and lost.

South India

Rise in Prices in Bangalore.

BANGALORE, January 31. At a meeting of the C. and M. Station Municipal Commission this morning, Mr. T. J. Jaker, I. C. S., presiding the question of rise of prices of foodstuffs and rents of houses in the station was considered. It was stated that in the course of the Collector's enquiry it was found that the prices of all the necessaries of life had gone considerably high, ranging from 25 to 100 per cent and more. One of the Commissioners stated that a contractor from the city has represented to the Dewan and the Hon'ble Resident his intention to sell firewood at reasonable terms in the city and station limits. After further discussion a committee of three members of the Commission was formed to enquire in the question and after their report the Hon'ble Resident would be addressed with regard to the necessary steps to be taken.

THE GREAT WAR

[Reuter's Agency]

Central Powers

Hindenburg's appeal to the Workers. To Continue Work.

LONDON, January 31.

A Telegram from Amsterdam says, that an appeal from Marshal Hindenburg has been placarded in Berlin, declaring that the least stoppage of work will be a great weakening of Germany's defensive strength, and an unpardonable crime and sin against the Army especially the men in trenches.

Hindenburg Hooted.

A Socialist meeting at Frankfurt separated, cheering Herr Von Liebknecht and hooting Hindenburg. Some German papers describe the strike as a "Holiday Strike" limited to three days.

The First German Soviet.

A telegram from Geneva says that nobody has been permitted to cross the frontier from Germany since Tuesday morning. According to private reports the situation became menacing, when the authorities refused to enter with the strike leaders. The Central Strike Committee in Berlin which is the first German Soviet has been sitting continuously since Monday.

Strikes Spreading with Alarming Rapidity.

LONDON, January 31.

Reports which are reaching Zurich, Copenhagen and Amsterdam agree that the strikes in Germany are spreading with alarming rapidity. The "Vorwaerts" on the 29th inst stated that the war industry in Berlin and the neighbourhood was at a standstill that quarter of a million employees were on strike and fifty thousand more were coming out in the course of the day.

Further Big Strikes.

Big strikes have also broken out at Nuremberg and Hamburg where all employees of the Vulcan shipyard are idle and the police have brutally dispersed demonstrators.

Workers in Naval Yards Idle.

The "Vorwaerts" asserts that all workers in the Kiel Naval Yards are idle, that batteries are guarded and police supplied with machine guns. Other reports state that miners are joining the strikers in increasing numbers. The Police prohibited railwaymen's demonstration in Berlin at the eleventh hour.

Half-a-Million on Strike.

An Amsterdam telegram says that labourers arriving at Oldenzaal state that a strike is breaking out at Geleen. The Essen "Allgemeine Zeitung" says: There is no strike worth mentioning at Krupp. This is the first mention of a strike at Krupp. A Copenhagen message states that half a million were on strike in Berlin on the 29th.

Strikers Demands.

The "Vorwaerts" states that the Berlin strikers demands are:—First—Peace without annexations and without indemnities on the basis of self-determination by peoples. Secondly—Labour participation in the peace negotiation. Thirdly—Seizure of all food stocks for more effective and fairer distribution. Fourthly—The immediate abolition of the state of siege and military control of industry. Fifthly—Liberation of Political prisoners. Sixthly—Democratisation of the entire state organisation. Seventhly—The introduction of a general secret and equal suffrage for the Prussian Lower House and Eighty Free expression of opinion for newspapers and meeting.

Miners Join in Increasing Numbers.

LONDON, January 31.

AMSTERDAM.—Socialist representatives from all parts of Germany and Austria are arriving in Berlin, also the Rhenish and Westphalian Deputies who report that miners are joining in ever increasing numbers. Four thousand miners in this area were out on 28th January, hundreds of thousands being employed there. Nine mines are affected.

3 German Papers Suppressed.

LONDON, January 31.

AMSTERDAM.—The "Tageblatt" the "Vorwaerts Post" and the "Deutsche Zeitung" have been suppressed.

Value of Lost Colonies.

Their Recovery Advocated.

LONDON, January 31.

The "Cologne Gazette" states that the Association of South Sea firms at Hamburg has sent a memorandum to the Reichstag emphasizing the necessity of getting back the South Sea colonies, pointing out not only their great value in the matter of productivity but the great strategic value of their ports and favourable situation for the establishment of wireless stations.

Russia and Central Powers.

Effect of the Austrian Strikes.

Blow to Annexationists' Plans.

LONDON, January 31.

PETROGRAD.—An official Maximalist statement says everything indicates that the general strike in Austria has shaken to the foundations the Austro-German annexationist policy in the east. Formerly Germany decided to unite occupied provinces with herself by customs, agreement and railways, but the Austrian workmen compelled Count Czernin to dissociate himself from the German annexationist plans. If

Austria refuses to adopt the German plan of putting Emperor Karl on the throne of Poland the whole of the eastern plans of the Central Powers collapse. Peace will not be concluded at Brest Litovsk but in the streets of Vienna and Berlin. If the Russian revolution refuses to compromise with the Hohenzollerns and Hapsburgs Victory will be here.

Reichstag Speech Denounced.

Entente's Allocations Understood.

LONDON, January 31.

A Wireless Russian political statement from Brest Litovsk denounces Count Hertling's speech and describes him as a Jesuit reactionary from head to foot and a friend of the Junkers and Clergy. It declared that the Entente's refusal to enter into peace negotiations is sufficiently explained by the German Government's self-confessed annexationist aims. Members of the Entente are afraid to fall into the highwayman's hands.

Berlin and Vienna.

Austrian Desire for Peace.

LONDON, January 31.

A significant article in the Vienna "Arbeiter Zeitung" declares that the rulers of Germany have aroused fierce hatred against Germany throughout the world. No nation can force another nation from outside to continue a war full of sacrifices when it wishes for and can have peace. Berlin must reckon with the desire for peace so powerfully manifested in Austria.

"Goeben" No Longer Ashore.

LONDON, January 31.

The Admiralty states that a reconnaissance on Sunday at midnight showed that the "Goeben" was no longer ashore at Nagara point.

Great Britain

British Vessels Sunk.

Heavy Loss of Life.

LONDON, January 31.

The Admiralty announces that the transport "Aragon" was torpedoed and sunk on December 30th and the auxiliary cruiser "Osmanieh" mined and sunk on December 31st both in the same locality. A Destroyer, the loss of which was announced on January 8th was torpedoed and sunk whilst picking up the "Aragon's" survivors. The "Aragon's" casualties were 610 including Captain Bateman and the "Osmanieh's" casualties 199 including Captain Mason and eight nurses.

British Escort Vessel Torpedoed.

LONDON, January 31.

An armed escort vessel the "Mechanician" was torpedoed and subsequently stranded in the English channel on the 20th January. She is a total wreck. Thirteen were lost.

Torpedo Gunboat Sunk.

Result of Collision.

LONDON, January 31.

The Torpedo gunboat "Hagard" sunk in the English channel on the 28th January as the result of a collision. Three were lost.

The Dardanelles Fight.

British Casualties.

LONDON, January 31.

Dr Macnamara announced that six officers and 117 men were killed, and twenty-seven men wounded in the action at the Dardanelles with the "Goeben" and "Breslau".

Allied Shipping.

British Losses Still Low.

LONDON, January 31.

The Admiralty says:—The arrivals during the week numbered 2,352 and sailings 2,309. Nine vessels over 1,600 tons and six under were sunk. Eight were unsuccessfully attacked. One fishing vessel was sunk.

Italian Traffic & Losses.

LONDON, January 31.

An Italian official statement says that the arrivals during the past week numbered 445 and the sailings 430. Two steamers over 1500 tons and two sailing ships under 100 tons were sunk. One damaged steamer reached port.

French Traffic and Losses.

A French official statement says:—That the arrivals numbered 731 and the sailings 863. Three vessels under 1600 tons were sunk, one belonging to the previous week. Three were unsuccessfully attacked.

Transport of American Troops.

Old German Tonnage Utilised.

LONDON, January 31.

Reuter's correspondent with the American headquarters in France says approximately half a million tons of what used to be German shipping is engaged in bringing the American army to France. The steamers include the cream of the mercantile marine notably the "Vaterland" the "America" the "Cincinnati" the "Koenig Wilhelm," "Kaiser Wilhelm" and the "Barbarossa".

TELEGRAMS.

Parliamentary Measures.

Non-Ferrous Metals and Man-power Bills Passed.

LONDON, January 31.

In the House of Commons proportional representation proposals inserted by the Lords in the Electoral Reform Bill were rejected by 223 votes to 113. The question was left to the House, Government not using whips. In the House of Lords the Non-ferrous Metals Bill and Man-Power Bill passed the second reading.

Ten Hostile Planes Reach London.

Many Casualties Due to Overcrowding.

LONDON, January 31.

In the House of Commons Mr. Macpherson stated it was estimated that ten enemy aeroplanes reached London on Monday. He admitted that a number of casualties were due to crowding at air raid shelters. He emphasised that questioners should remember the number of times the raiders were turned back.

Casualties in Last Night's Raid.

LONDON, January 31.

The Press Bureau says: Three persons were killed and ten injured in last night's air raid. It is feared that six other bodies are buried beneath the wreckage of the house.

Eight Persons Killed in the Outskirts.

LONDON, January 31.

In addition to casualties officially announced it is reported that eight persons were killed in one house in the outskirts of London in Tuesday's raid.

Conserving Man Power.

Only Defensive Action Suggested.

LONDON, January 31.

Mr. Outhwaite suggested that, in order to conserve man-power, the British army on the Western front should remain on the defensive until the American reinforcement arrived.

Mr. Bonar Law replying emphasised that the Government fully realised the necessity not merely from a humanitarian point of view, but from the point of view of winning the war and of conserving man power.

Government's Measures.

For Maximum Army Requirements.

ALLAHABAD, January 31.

LONDON, January 30th.—The "Daily Telegraph" publishes a long answer to Colonel Repington by a political correspondent. This admits that the Cabinet after examining all claims on the nation's man-power has not completely endorsed the statistical basis adopted by the War Office. In summing up its programme the Cabinet has however taken a constructive estimate of the number of soldiers in France, who can be culled out from behind the lines, a number which some soldiers put at 200,000. The correspondent does not say what estimate was adopted, but declares that by the measures the Government is taking in association with careful economy in casualties, the maximum requirements of the army can be met, but the scheme depends upon a modest readjustment of the Army's existing strength. The correspondent reminds the public that we remain on an island. If the claims on man-power other than the Army's be disregarded, our people, factories, and navy must be bereft of supplies and the army converted into a host of exiles.—"Pioneer"

Duke of Connaught in Egypt.

LONDON, January 31.

The Press Bureau states that the Duke of Connaught has arrived in Egypt deputed by the King to visit the Egyptian command.

Obituary.

LONDON, January 31.

The death of Professor Lawrence Mills is announced.

France

Paris Attacked by Aircraft.

LONDON, January 31.

Hostile aircraft attacked the northern outskirts of Paris, at midnight, Wednesday, and dropped a bomb, doing some damage. They encountered vigorous barrage. The raid is in progress.

Russia

Peace Delegates Reassembled.

LONDON, January 31.

AMSTERDAM.—Peace delegations have reassembled at Brest Litovsk including Baron Kuehlmann, Count Czernin and M. Trotzky.

Russo-German Peace.

Peace Without Annexations Impossible.

LONDON, January 31.

A Petrograd telegram says at the Soviet Congress M. Trotzky admitted that peace without annexations was impossible.

Workmen and Peasants' Army.

LONDON, January 31.

M. Lenin in a decree assigns twenty million roubles to the organization of Workmen's and Peasants' Red army.

TELEGRAMS.

General

Abandonment of Salonika Front. Senseless Rumours Contradicted.

LONDON, January 31.
ATHENS.—At a banquet here to the generalissimo at Salonika, M. Venizelos said that General Guillaumat's arrival proved the baselessness of the absurd enemy rumour that the Balkan front would be abandoned or weakened. On the contrary General Guillaumat's appointment proved the growing importance attached by the Entente to the Balkan front, which, besides being a solid barrier against invasion, would later serve as a starting-point for vigorous action, in which the Hellenic army would share in the liberation of its territory and the restoration of Serbia.

General Guillaumat replying, said nothing was more certain than that on this front, as on the other Allied fronts, there could be no question of retiring.

Food Riots in Spain.

More Accentuated and Spreading.

LONDON, January 31.
MADRID.—Provincial reports indicate that the agitation due to high prices has become more accentuated. At Barcelona strikers are still out and the movement is spreading to new industries. There is some likelihood of a general strike on the Asturias mountains.

Flood Disaster in Queensland.

Heavy Casualties and Damage.

LONDON, January 31.
BRISBANE.—Meagre wireless details have been received regarding the disaster at Mackay but it is known that many have perished. An immense tidal wave accompanied the cyclone and the town was completely submerged. Three vessels were lost and others damaged. All the wharves and sugar stores collapsed and it is estimated that sugar, valued at eight hundred thousand pounds sterling was stored at Mackay. Railways and telegraphs are dislocated. Government is sending relief.

Finland and Sweden.

LONDON, January 30.
STOCKHOLM.—The Swedish government is preparing to send warships to Finland for the repatriation of the Swedes.

Brazilian Aid to the Allies.

LONDON, January 31.
RIO-DE-JANEIRO.—Admiral Protti has been appointed Commander of Brazilian Fleet to co-operate in European waters. Brazil is also sending aviators to England.

Western Front

Recent British Air Raids. Liberal Machine Gunning.

LONDON, January 31.
Correspondent at headquarters state that the feature of the recent British bombing raids on Germany has been liberal machine gunning; our airmen swooping down and attacking anti-aircraft defences, searchlights, trains, railway stations and munitions factories, besides bombing heavily.

Naval Aircraft Activity.

Two Enemy Machines Felled

LONDON, January 31.
The Admiralty says:—Naval aircraft dropped many bombs on the Cooberke aerodrome. The sheds and hangars were well straddled and a fire broke out. We brought down two machines during patrols. All our machines returned.

Successful British Aviation.

Twelve Enemy Machines Felled.

LONDON, January 31.
In a communique with regard to aviation F. M. Sir Douglas Haig says:—We vigorously bombed throughout the day billets, camps and aerodromes while low flying machines machine-gunned enemy troops. The enemy often attacked our airmen. We brought down eight enemy machines and drove down four others. Three of ours are missing. The enemy bombed our forward areas last night and we attacked his billets and communications.

Reciprocal Artillery Activity.

French Repulse Enemy Raid.

LONDON, January 31.
A French communique says:—there has been fairly great reciprocal artillery activity in the Niente region and Caubieres Wood front and in Woivre. In the last named region an enemy raid was repulsed.

Successful Patrol Attacks.

A Machine-gun Captured.

LONDON, January 31.
This afternoon's communique from F. M. Sir Douglas Haig says:—One of our Patrols successfully attacked a post north-east of Havrincourt killing or capturing a number of the Garrison. Further casualties were inflicted on the enemy in patrol encounters in the neighbourhood of Bullecourt where we captured a machine-gun.

Enemy Artillery Active.

LONDON, January 31.
In the last night's communique F. M. Sir Douglas Haig said:—The enemy's artillery was more active at Epeby, Havrincourt, Labasse and eastward of the Polygon Wood.

German Fighting Strength.

Coming German Offensive.

No Cause for Alarm.

ALLAHABAD, January 31.
LONDON, January 30th.—The 'Pioneer's' military correspondent points out that while Colonel Repington estimates the maximum number of German divisions available for the western front at 220; if each of these be only ten thousand strong, they will not exceed the 2,250,000 ordinarily maintained in the west, and Colonel Repington does not mention any increase in the numbers the German divisions contain.

In military circles it is assumed that the actual increase in the fighting strength will lie between 500,000 and 600,000. The eastern line cannot supply 160 divisions for the west as General Fagocroft has suggested from the public platform. The number of enemy divisions which the Russians claimed to have held on the eastern front during 1917 was only 120, and half of these were formed of ineffectives from the hammering in the west.

The Germans are putting abroad bluff statements about the character of their coming offensive as part of their frightfulness propaganda. All facts have been considered by the authorities and there is no cause for alarm. ('Pioneer' special cable.)

Italian Front

Notable Italian Successes.

Important Captures of Guns and Prisoners.

LONDON, January 31.
An Italian official communique says:—We captured Col-del-Russo and Col-del-Chele on Monday and withstood numerous counter-attacks. We captured Mount Valbella yesterday almost completely destroying two enemy divisions. Our captures hitherto amount to one hundred officers, 2,500 men, six guns, hundred machine guns, numerous trench mortars, and several thousand rifles. We have brought down seventeen aeroplanes in two days.

Enemy Relinquish Territory.

LONDON, January 31.
A wireless German official communique says that strong Italian forces maintained an attack on the Asiago plateau and we gave up Monte di Valbella and Col del Russo after severe fighting.

Territory Captured After Stubborn Fight.

LONDON, January 31.
An Italian semi-official message says: Violent artillery fire proceeding the Asiago operation revealed fifty new enemy batteries; nevertheless our infantry surprised the enemy in bright moonlight in the early morning on Monday. We captured Chiesadisan Francesoo and Col del Rosso and lost them but regained them after a stubborn fight. The struggle for Cima Divaibella fluctuated but it remained firmly in our hands.

Palestine Front

A Turkish Post Captured by Arabs.

LONDON, January 31.
The War Office announces that Arabs have occupied a Turkish post northward of Maan taking the garrison prisoners. They have also routed Turkish forces in the same neighbourhood, capturing prisoners.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Delhi

Military Honours and Awards. Presented by the Viceroy.

DELHI, January 31.
H. E. the Viceroy presented to-day decorations and medals gained during the war before a large and distinguished gathering on Champs de Mare overlooking the fort. The awards include the Victoria Cross to Captain J. A. Sinton, I. M. S., C. M. G. and D. S. O. to Mrs. C. B. Collins, widow of Lt. Col. Collins, R. E., and D. S. O. to Brigadier-General H. F. Cook. There were four recipients of the Companion of the Order of the Indian Empire, five of the Order of the British Empire (1st class) twenty-two of the Order of British Indian (2nd class) fifty-nine of the Indian Order of Merit (2nd class) 131 of Indian Distinguished Service Medals, fifteen of Meritorious service medals and one Russian Medal of St. George (4th class).

Bombay

Military Cross Award.

To Member of Bombay Light Horse.

BOMBAY, January 31.
Mr. B. S. Carter, a former member of the Bombay Light Horse, is now commanding a tank in France and has just been awarded the Military Cross for gallantry.

The Indian Cotton Committee was entertained at a dinner by the Bombay mill owners at the Tajmahal Hotel on the night of 30th January.

Sir J. Bose's Lecture at the Bombay University.

BOMBAY, January 31.
In response to an invitation of the Bombay University Sir Jagadish Bose delivered an interesting illustrated lecture at the University Hall this evening to a crowded and representative gathering. His Excellency Lord Willingdon presided and extended to Sir Jagadish a warm welcome to the city and the University. He referred to the lecturer's great and distinguished services and hoped that Sir Jagadish would be spared for years to come to continue his great work. Although they could not claim him as a citizen of Bombay and they were prepared to let Calcutta have the honour still they could all claim him as a brilliant citizen of the British Empire. Addressing particularly the student part of the gathering His Excellency asked them to take their inspiration from Sir Jagadish and emulate his example.

Sir Jagadish's Address.

In the course of his address which chiefly dealt with the unity of life Sir Jagadish Bose said that it was ignorance that divided and knowledge that unified. It had been the great blessing of his life that he had been privileged to get glimpses of that great unity which bound together all branches of knowledge and all manifestations and activities of life. For this he did not claim any personal credit and it was merely an indicator showing the direction of the trend of thought of Indian nationhood which had been evolving for centuries in the past and would still evolve its higher destiny in the years to come.

The Empire of Humanity.

This was truly the great crucible in which the ideal of culture, of different races had undergone fusion not merely of those who had made this country their home in the past, but many others who would come and make this their home. Had she not trusted and welcomed all and would they ever betray their trust? Continuing the lecturer asked:—For what did Indian civilisation stand? It proclaimed that not through material acquisition but in a general diffusion of ideas and ideals could the true Empire of Humanity be established. Assertion of this was necessary since man was apt to forget that far more potent than competition was mutual help and co-operation in the scheme of life. After explaining at length with interesting illustrations the history of life in plants the lecturer concluded by saying: The barriers which separated kindred phenomena in the plant and animal are now thrown down. Thus a community throughout the great ocean of life is seen to outweigh the apparent dissimilarity. Diversity is swallowed up in unity.

Controller of Prices Appointed in Bombay.

BOMBAY, January 31.
In view of high prices prevalent in the city and suburbs of Bombay the Governor-in-Council has decided to create a Controliership of prices and to appoint the Hon'ble Mr. P. R. Cadell, C. I. E., to the post as a temporary measure. The Controller will be assisted by a Central Committee and by committees for special branches as well as by ward committees. The names of gentlemen who have agreed to serve on these committees will be published shortly. Assistant Controllers will also be appointed. The office of Controller will be in the Secretariat, but meetings of the central and special committees will be held at places to be subsequently announced.

H. H. Rajasahab of Wankar has given Rs. 5,000 to Queen Mary's Technical School for disabled soldiers and Rs. 5,000 to Womens Branch of the War and Relief Fund on his birthday.

United Provinces

Allahabad Municipality.

Compulsory Primary Education Proposal Adopted.

ALLAHABAD, January 31.
The Allahabad Municipal Board this morning reconsidered the resolution recently passed by it rejecting the motion to introduce free and compulsory education and unanimously adopted a resolution in favour of its introduction.

Stop-Press Telegrams.

LONDON, January 31.
AMSTERDAM.—The Peace Conference at Brest-Litovsk has been resumed. Baron Kuehlman announced that Bavaria would be specially represented. M. Troitzky announced that two representatives of the Ukrainian People's Republic had been incorporated in the Russian delegation. M. Troitzky stated that Ukrainian Soviet controlled the entire coal basin of Donetz, mining region of Ekaterinoslav, and the Governments of Charkov and Poltava, and the Soviets power was increasing, while the influence of the Kiev Rada was steadily declining. Thus peace with the delegation of Rada could in the present circumstances, in no way be regarded as peace with the Ukrainian Republic.

Jassy. The Rumanian troops, on the invitation of the Russian high command in the southwest, have entered Kishineff amid the cheers of the population.

PETROGRAD: The Provincial Revolutionary Government consisting mostly of labourites has been established at Helsinki. The Central Council replaces the Senate which has been abolished.

The White Guards continue successful fighting in Northern Finland disarming Russian troops. The Railways are disorganised.

It is believed that Rumanian Diplomats will be unable to proceed beyond Terjoki on the Petrograd-Helsinki line.

Civil war has broken out at Astrakhan. This afternoon's French communique says: French aeroplanes bombed from a very low altitude the station at Thirucourt causing great fire.

The Wireless Italian official communique says: Our detachments continue their thrusts southward of Asiago and have improved their positions northeastward of Coldelrosso. We brought down three aeroplanes and the English brought down four.

సమకాలికాభిప్రాయములు

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజనము.

కడవిన పూనాచండలసభయందు సింధుగారు భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర విభాగ సిద్ధాంతమును బలపఱచుటకు మహా రాష్ట్ర సభాసభాపనున జేయుటనుగూర్చి యొక తీర్మానము నుపసాదించిరి. (ఫిబ్రవరి నెలలో) జరుగబోవు ఆఖిలభారత కాసనసభయందు ఈ విషయమగు తీర్మానమునే యుపసాదించెద మని మానసియు లగు బి. ఎ.కె. శర్మగారు ముందుగ సభాసభాసభాపనున జేరిపెయ్యండిరి. హిందూజాతీయసంఘ సభ్యులపాలనసంఘాపనల విజయముకొఱకు రాష్ట్రముల సింహ విభజనము విభజించి క్రొత్త ఏర్పాట్లు సలుపవలె నని శర్మ గారు కోరుచున్నారు. అట్టి రాష్ట్రపునర్విర్మాణము భాషా ప్రయుక్తముగ నుండవలెనని కోరు వారి యాశయములు కూడ సభలనుగూర్చి శర్మగారు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభాగమును గూడ నామోదించుచున్నారు. కడవిన ఆఖిలభారత జాతీయ మహాసభాభ్యుత్థి కో సభా సమనం దీవిషయము ప్రత్యేకముగా ప్రశంసించబడి సర్వాంగీకారము నొందినది పోయినపాటి “ఔమ్మ ఆఫ్ ఇండియా” పత్రిక యీ విషయము సింహ విభజనమున యోచించియు, ఇప్పటివచ్చునవిభజన ధియమున్న రాష్ట్ర ప్రత్యేకభాషామును గూర్చి విశేషముగ ప్రశంసించినది. ఈ రాష్ట్రీయ ప్రత్యేకభాషా మే సర్వవిషయము లందును యోచించబడియున్నది. రాష్ట్రీయప్రత్యేకభాషా మంత విశేషగణ్యము గాదు ఇప్పుడు విశేషముగా వృద్ధి మొందుచున్న జాతీయ ప్రత్యేకభాషామునందును ఈ రాష్ట్రీయ ప్రత్యేకభాషాము నులభముగ లీనము కాగలదు. సభ్యులపాలనాప్రతిష్ఠాపనల విజ యమునకు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజన మూలము అత్యుప యోగకరము. శర్మగారి తీర్మానము జయప్రద మగుగాకయని యాశించుచున్నాము — న్యాయించియా.

అమరావతి: చంచలస్వభావము.

జాతీయభావ ప్రతిపాలపత్రిక యగు “జస్తిను” పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—

“లండను నగరమున సాంఘిక మహాసభలో దక్షిణాఫ్రికాలోని భారతీయుల పక్షమున మాట్లాడుచు, హిందూ జాతీయ ప్రభుత్వమును వాంఛింపు చున్నదనియు, అది చేయరాదనక ఆ జాతీయ ప్రభుత్వం దలచినయెడల పోలకు గారు చెప్పియున్నారు. హిందూజాతీయమున పోలకుగారు మాట్లాడుట కట్టి యధికారము కలదో మేము గ్రహింపజాల కున్నాము.”

ఈ వాక్యములయందు గల అసత్యములకు “జస్తిను” పత్రికా అజ్ఞానమైనద, బుద్ధిహీనతయైనద అనూయయైనద కారణమై యుండవచ్చును. ఈ సభ లండను నగరమున సమావేశము కాలేదు. నటింపజూయిన జరిగినది. ఇది సాంఘికవాదులసభ కాదు. ఇది చక్ర సంఘసభయొక్కయ, కార్మిక పక్షము వారియొక్క యు సమ్మేళన సమావేశము. ఇందు సాంఘిక వాదులను కలరు. కాని యిందందరు సాంఘికవాదులే యనట అబద్ధము మరియు పోలకుగారు కాంగ్రెసుపక్షమున మాట్లాడిరి కాని దక్షిణాఫ్రికాలోని భారతీయులపక్షమున నుపసాదించెదని “జస్తిను” పత్రిక గుర్తొంగవలెను. ఇందు మాలముననే అల్ప సంఖ్యాకులగు కొందరు అధికార, అసాధికారవర్గమువారి పక్షమున తక్కు భారతజాతీయమున మాట్లాడుటకు పోలకు గారికధికారము కలిగినది. ఈవై ప్రాతలు ఈ మదరాసు పత్రికయొక్క అన్యాయ, చంచల స్వభావ సమన్విత రాజకీయ విధానమును— బొంబాయి క్రాంతికు. ఇందులకు “జస్తిను” పత్రిక యిట్లు నుడువుచున్నది:— పోలకుగారు నటింపజూయిన చక్ర సంఘ, కార్మికపక్షముల సమ్మేళనా సభయందు ఆఖిల భారతజాతీయ సమక్షమున మాట్లాడిరిని “బొంబాయి క్రాంతికు” పత్రిక నుడువుచున్నది. ఈ విధముగ వీరెంటువృత్తి, హర్షిమామగార్లు కూడ భారతజాతీయ ప్రతినిధు లనియే చెప్పదగును. కాని భారతజాతీయ వీరిని గురించి యే మియును యెరుంగదు. వీరి నలక్ష్యము చేయుటలేదు. ప్రస్తుత కాంగ్రెసు పూర్వపు కాంగ్రెసునలె లేదు. అందు మిగిలియున్న అల్పసంఖ్యాకుల పక్షమున పోలకుగారు మాట్లాడినంత మాత్ర మున, వారు హిందూజాతీయమున మాట్లాడిరిని చెప్పవచ్చునా? మదరాసుపత్రికయొక్క అన్యాయ, చంచలస్వభావ సమన్విత రాజకీయవిధాన లక్షణముగ నే వ్రాయుచున్న దని బొంబాయి పత్రిక వ్రాయుచున్నది. “బొంబాయి క్రాంతికు” పత్రికకు భారతజాతీయములయొడగల అజ్ఞాన మెవరికి తెలియదు? ఈపత్రికా విషయ మెల్లకు తెలియును. దీని రాజకీయము లన్నియు వీరెంటువృత్తి, అమె ఆక్రమణ రాజకీయములే! ఈ పత్రికకు తగినటుల దీనిని తూర్పుభావముతోడనే మేము తిలకించెదము. — “జస్తిను” పత్రిక.

వృత్తాంతములు

(—(0)—

నిధులు దొరకుట:— అనంతపురము జిల్లాలో పుట్టు లూరులో సొక దుకాణదారుడు శిథిలమగుచున్న యొకగోడను తిరిగి కట్టించుటకు శ్రవుచుండగ 50 బంగారు నాణెములుగల మట్టిపాత్ర వానికిదొరకినది. దొరకిననిధినిలువ మొత్తమున 350 రూ॥ లు ఉండును. కోయంబత్తూరు జిల్లాలో కిన్నామనకాదవు అను గ్రామములో నిద్దరు ఒక గ్రామ్యు శ్రవుచుండగ మహమ్మదీయ వాణిజ్యమున పాణెములు నుమారు 3000 వానికి దొరకెను. అతనికి అను గ్రామములో నొకడు కొంతమంది యొద్ద నేలను శ్రవుచుండగ వున్నాడని.

రాజద్రోహమున పండుట:— కాంబోయ కొండలలోని వి. సీతా యనునతడు పట్టుకొనబడెను. “నవంబరు నెలనాటికి జర్మనులుడాగను హానాను పట్టుకొందురు. 4 ఏండ్లలో దేశమువారు కాంతినితిలో నుండునని శత్రువుమున తనకు కలలో కనబడి చెప్పెనని సీతాబోధించెను. ఒకనాడు రాత్రి దేవాలయమునకు బంగారపుత్రుత పూజుబడునని నాట్టుకనబడి చెప్పెను. కాని అతడు చెప్పినదినమున నల్లు జరుగ లేదు 1060 కొబ్బరికాయలవీరు త్రాగవలెనని నాట్టుచెప్పినందుననే పృజుల కొబ్బరికాయలను మోసికొని ఆయోగి యుండిన సత్యు కొండకు వెళ్ళుచున్నాడు. అచట నా యోగి 7 నెలలనుండి పత్రిములను పండ్లను మాత్రమే తిని జీవించుచున్నాడు. అతడు 12 వ ఏట సన్యాసియై మరి 16 ఏండ్లు సన్యాసిగా నుండి కామయమును వదిలితివీండ్లు సామాన్యముగా నుండెను.

తేలుకాటునకు మందిచ్చుట:— కంభకోణము వాస్తవ్యుడగు గోపాలస్వామి అనునతడు గత అక్టోబరు నెల 21 వ తేదీని చెన్నపురికి వచ్చి వెరునుమెట్టులో తిరువేంగడమొదలి పీఠిలో నొక ఇంటి పీఠిఅరుగుపై గూర్చుండెను. వెరంబూరు వర్కుసాపులో గుమాస్తాగా నుండి ఆ పీఠిలోనే నివసించుచుండిన జగన్నాయకులు అనునతనిభార్యకు ఆ దినముననే తేలు కుట్టినది. ఆమె మందుకొఱకు దానుగారింటికి బోవుచుండగ గోపాలస్వామి తన చెప్పెను తేలచి తేలుకాటున కామెకు మందు ఇచ్చెను. ఈ మందు రాసిన 10 నిమిషము లలో ఆమెకు స్వార్కము తప్పినందున ఆమె భర్త ఆమెను జనరలు ఆస్పత్రికి తీసుకొనిపోయెను కాని యామె అచ్చట మరునటిదినమున మరణించెను. తేలుకాటు విషమునకు రసప్రయోగముచే మరణించె నని మరణ పరీక్షలో జేరినది. గోపాల స్వామి విల్లిపురములో పోలీసువారిచే పట్టుకొనబడెను. కేసు చేయబడినది. విచారణ జరుగుచున్నది.

మహమ్మదీయ నాయకుని మరణము:— బర్మానువం డలమున చూస్సారాలోని తమ స్వగృహమున నవాబు అబ్దుల్ జబ్బారుగారు తమ 82-వ యేట, 30-వ తేదీని మరణించిరి. వంగ రాష్ట్ర దొరతనమువారికింద నవాబుగారు బాధ్యమగు నున్న పోర్టుగముల పెక్కింటి నలంకించియుండిరి. మహమ్మదీయులలో మితవాదులకు నవాబుగారు నాయకులు. ఉద్యోగమును జాలించుకొనినది మొదలు వీరు నెంట్లుల శేషులు మహమ్మదీయసమాజాభ్యుత్థి యుండి రాజకీయముయందు విశేషమగు శ్రద్ధ వహించిరి. గతమాసమున అబ్దుల్ జబ్బారు గారు సాంప్రదాయ సంస్కరణమును గూర్చి తమ యభిప్రాయములను కలకత్తా నగరమున ఇండియామంత్రి రాజప్రతి నిధులకు విన్నవించియుండిరి. ఇటీవలి నియోజనములయందు సామ్రాజ్యకాసన సభా సభ్యత్వమునకై నవాబుగారు భూపేం ద్ర నాడుబాను, నురేంద్రనాథ్ బెనర్జీగార్లకు పోటీగ నిలిచిరి. కొంతకాలము నవాబుగారు భోపాలు రాష్ట్రపు దివాను పదవియందుండిరి. హైదర్‌అలీను మహమ్మదీయులను సభ్యుముగ నుండవలయునని నవాబుగారు సదా బోధించుచుండిరి.

హిందూ లా:— ఉత్తరఆంధ్రాజుజిల్లాలో నొక ధనికుని వితంతువు తనయాత్రిలో చాలభాగము పరాధీనము చేసెను. వితంతువు మరణించిన వెనుక గతించిన వితంతువు సోత్తుకు తాను దగ్గజవారనుడు గనుక ఆసోత్తుకు తనస్వాధీనము చేసి యామె గావించిన పరాధీనములను రద్దుపరచవలెనని ఒక రు జిల్లాకోర్టులో దావాచేసెను. వితంతువు మరణదిననాటికి వాదిపినతండ్రి జీవించియుండి యామె హా

మతియొక సంవత్సరమున కతడు మరణించెననియు, వాది పిన తండ్రి వాదికంటె దగ్గజ దాయాదిగఉండి వితంతువు ఆత్రిని గూర్చి తిగాయదాచేయలేదనియు భావించి జడ్జిగారు దావాను కొట్టిచేయ నుద్దేశించియు దావాను విచారణచేసిచూచెద మని యాలోచించి దావానిచారణ నిలి. కాని వాది సాక్షు మంతయు వాదికి వ్యతిరేకముగ నుండుటచే దావా వానికి ప్రతికూలముగ తీర్మానింపబడెను. హైకోర్టులో ఆపీలు చేయ బడెను. పయింటు సవరణకొఱకు దిగువకోర్టులో దరఖాస్తు చేయబడవలెనని ఆపీలుకోర్టులో ప్లయింటు సవరణను కోరు టకు వీలులేదనియు ప్లయింటుప్రకారము దావా ప్రతివాదుల కనుకూలముగ నున్నదనియు చెప్పి ఆపీలును హైకోర్టువారు కొట్టిచేసిరి.

ఇక సాల్ వెంటు దరఖాస్తు:— మొయిదు అను నొక మోస్తావాడు 1915నసం॥ములో దివాలాతీసెను. అతనికి అప్పు ఇచ్చిన వారలలో చెన్నపురిబాంకు వారే విశేషముగ ద్రవ్యమును అప్పించిరి. 1914సం॥లో మొయిదుతనయాత్రిని తనమేన కొడలి భర్తయగు కన్ హేము అనునతనికి 15 వందలకు విక్రయించెను. మొయిదు ఆత్రిని కన్ హేముకు పిచ్చుకొన నతడు స్వాధీనము చేసి తనభాదాయలను మోసపుచ్చు నుద్దేశముతో అప్పుతీర్చునారి కిచ్చునట్లు మోస్తావామయచేసి తనయాత్రిని తన మేనకొడలి భర్తకే విక్రయించెననియు కాబట్టి ఆదస్తావేలు చెల్లనేరదనియు, ఆత్రిని విక్రయించు కాలములో మొయిదు భాగ్యము తోతుల తూగుచుండెననియు ఈ అంశములను బట్టి మొయిదు దివా లాదీనినట్లు తీర్మానించ వీలులేదనియు ప్రభుత్వోద్యోగి హైకోర్టులో దరఖాస్తు చేసెను. మొయిదు తన అప్పులు తీర్చుకొనుటకు తన యాత్రిని నాకు విక్రయించెననియు అందుకు 15 వందల రూ॥ లను చెల్లించెననియు కన్ హేము హైకోర్టువారితో చెప్పెను. క్రియ చీటిలో వివరింపబడిన అంశములు అనుమానాస్పదము లయినప్పటికిని న్యాయమూర్తిగారు కన్ హేము మాటను నమ్మి ప్రభుత్వోద్యోగి దరఖాస్తును కొట్టిచేసిరి.

పోలీసు ఉద్యోగులకు బహుమతులు:— పోలీసు ఉద్యోగులకు బహుమానము లొసగుటకును ఆ బహుమానములను వారు పరస్పర హించుటకును సంబంధించిన కొన్ని విబరణములను మొసూరు దొరతనమువా రొసర్చి యున్నారు. సంఘమునుండి గాని వ్యక్తులయొద్దనుండిగాని పోలీసుఉద్యోగులు బహుమానములను పుచ్చుకొనగూడ దని విధింపబడెను. వ్యక్తులుగాని సంఘములుగాని ఒకగు బహుమానపు వైకములను పోలీసు నూపరింపెండెంట్లు పుచ్చుకొని, ఆవైకమును కోశ కారమున “పోలీసు బహుమానముల” కాతాకు జమకట్టించ వలయును. బహుమానములను పుచ్చుకొనటకు పూర్వము, ఆవైకము నిష్పంధమునై నీయబడలేదని నూపరింపెండెంట్లు దృఢపరచు కొనవలయును. ఏకేసుభేదదృశ్యమున బహుమానము లొసగబడి నచో, అకేసు పూర్తిగ విచారణయై భాయవ్యక్తి జరుగు నంతదవక బహుమానపు వైకమును ఉద్యోగులకును పుచ్చిపెట్ట రాదు. భాయవ్యక్తిగూర్చి వెలువడినవిషయ, కోశాగారముననుండి ధనమును తెప్పించి, అట్లలగు ఉద్యోగులకు ఆధనమును నూపరింపెండెంట్లు యియ్యవచ్చును. బహుమానపు మొత్తము నూలు రూపాయలకు మించకుండినయెడల ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుగారి యనుమతిని పొంది, అనంతరము బహుమానము సొక గవచ్చును. వైకము నూలు రూపాయలకు మించినచో, ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుద్వారా దొరతనమువారి యనుమతిని పొంది వలయును. బహుమానమును పొందునర్హురై యుద్యోగికి; లేకయన్చివో, నూపరింపెండెంట్లు ఆధనమును నుత్తేషతో కచ్చి చేయ వలయును.

గ్రంథస్మృతకారము

1. హిందూమత ప్రబోధిని:— గ్రంథకర్త కొంత నుబ్బాగాయకుగారు, కాకినాడ. గ్రంథము కాకినాడ జాబ్బి ముద్రాక్షర శాలనుందు ముద్రింప బడినది. వెల ప్రకటింప బడలేదు. ఇది సులభతైలినీ వచనముగ వ్రాయబడినది. చదువ దగిన గ్రంథము.
2. వేదాంతచంద్రిక:— ప్రథమ భాగము. గ్రంథకర్త కొండమూరి వేంకటరత్న శాస్త్రిగారు. వెల రు 0-8-0. వలయువారు. ‘మే నేజగు స్వధర్మ ప్రకాశిని’ గుంటూరు, అని వ్రాయవలెను.
3. తైత్తిరీయాగ్గ పాఠజాతీయము:— ఇది స్వధర్మ ప్రకాశిని ప్రయగములో మొదటిగ్రంథము. గ్రంథకర్త కొండమూరి వేంకటరత్న శాస్త్రిగారు. వెల రు 0-8-0. వలయువారు.

6, తంబు శైలివీధి, మద్యరాసు.

అనుచు:—శ్రీ సీతారామ వైద్యశాల, ముంబాయి.